

Opiskelijavalintauudistuksen seurantatutkimuksen väliraportti

Hannu Karhunen

Tuomas Pekkarinen

Tuomo Suhonen

Tuomo Virkola

VATT MUISTIOT

62

Opiskelijavalintauudistuksen
seurantatutkimuksen väliraportti

Hannu Karhunen
Tuomas Pekkarinen
Tuomo Suhonen
Tuomo Virkola

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
VATT Institute for Economic Research
Helsinki 2021

Hannu Karhunen, Palkansaajien tutkimuslaitos, hannu.karhunen@labour.fi

Tuomas Pekkarinen, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, tuomas.pekkariinen@vatt.fi

Tuomo Suhonen, Palkansaajien tutkimuslaitos, tuomo.suhonen@labour.fi

Tuomo Virkola, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, tuomo.virkola@vatt.fi

ISBN 978-952-274-272-8 (PDF)

ISSN 1798-0321 (PDF)

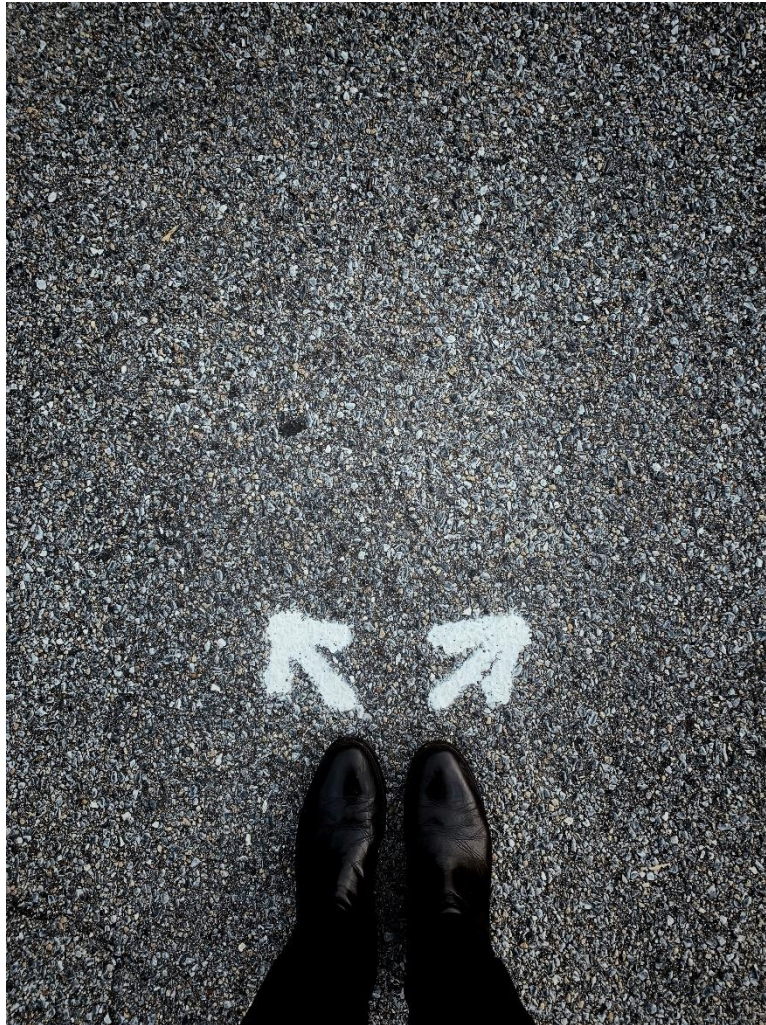
URN:ISBN:978-952-274-272-8

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
VATT Institute for Economic Research
Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Helsinki, helmikuu 2021

Opiskelijavalintauudistuksen seurantatutkimuksen väliraportti

Hannu Karhunen, Tuomas Pekkarinen, Tuomo Suhonen ja Tuomo Virkola ¹

¹ Hankkeen yhteyshenkilö: Tuomas Pekkarinen, tuomas.pekkarinen@vatt.fi. Kiitämme Aino Wegeliusta erinomaisesta tutkimusavusta. Kansikuvan lähde: Unsplash.

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Opiskelijavalintauudistus	2
3. Tutkimuksessa käytettävät aineistot	3
4. Opiskelijavalinnassa käytetyt valintamekanismit	3
5. Tuloksia	5
5.1 Muutokset hakukäyttäytymisessä 2015-2020	5
5.2 Hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet 2015-2020	10
5.3 Todistus- ja koevalinnalla valittujen opiskelijoiden erot vuonna 2020	18
6. Lopuksi	20
Lähteet	22
LIITTEET	23

1. Johdanto

Vuosina 2018-2020 toteutettu opiskelijavalintauudistus on muuttanut suomalaisten korkeakoulujen opiskelijavalintaa merkittäväällä tavalla. Korkeakoulut ovat siirtyneet valitsemaan enemmistön opiskelijoistaan todistusvalinnan kautta aiempien ala- tai ohjelmakohtaisten valintakokeiden sijaan. Valintakokeita on taas muutettu siten, että ammattikorkeakoulut ovat ottaneet käyttöön yhteisen valintakokeen ja yliopistoissa on yhä enemmän siirrytty oppiaineiden yhteisiin valintakokeisiin. Lisäksi valintakokeiden sisältöä on pyritty uudistamaan siten, etteivät ne enää vaatisi pitkäkestoista valmistautumista.

Opiskelijavalintauudistuksen tavoitteena on sujuvoittaa korkeakoulutukseen siirtymistä ja tehostaa opiskelupaikkojen kohdentumista. Uudistuksen onnistumista tulisi arvioida näiden tavoitteiden näkökulmasta. Tätä tarkoitusta varten opetus- ja kulttuuriministeriö on tilannut uudistuksen seurantatutkimuksen, jonka toteuttajaksi valikoitui kilpailutuksen kautta Palkansaajien tutkimuslaitoksen (PT) ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) konsortio. Seurantatutkimuksen tärkein tavoite on selvittää, onnistuiko uudistus sen keskeisimmissä tavoitteissaan. Tutkimuksessa tarkastellaan, nopeuttiko uudistus siirtymiä toiselta kolmannelle asteelle, ja analysoidaan sen vaikutuksia opiskelupaikkojen kohdentumiseen. Jälkimmäistä kysymystä lähestytään sekä tehokkuus- että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Tutkimuksessa analysoidaan myös uudistuksen vaikutuksia korkeakouluopintojen sujumiseen ensimmäisenä lukuvuonna, mikä osaltaan kertoo opiskelijavalinnan onnistumisesta. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on tarkastella muutoksia valituksi tulleiden opiskelijoiden taustaominaisuuksien jakaumassa. Kiinnostavia taustaominaisuuksia ovat tässä yhteydessä opiskelijoiden perhetausta, sukupuoli sekä aikaisempi opintomenestys.

Seurantatutkimuksen loppuraportti valmistuu keväällä 2022. Nyt käsillä olevassa väliraportissa esitetään kuvailevia väliaikatieitoja meneillään olevasta tutkimuksesta tilanteesta, jossa kaikki tutkimuksessa käytettävä aineisto ei ole vielä tutkijoiden käytettävissä. Väliraportti keskittyy hakukäyttäjymisen ja opiskelijoiden valikoitumisen muutoksien kuvailuun vuosina 2015-2020.

Tässä väliraportissa esitetyt tulokset osoittavat, että hakukäyttäjymisessä on nähtävissä melko selkeitä muutoksia, jotka ovat pääasiassa linjassa uudistuksen odotettavien vaikutusten kanssa. Vuonna 2020 hakijat hakivat useampaan hakukohteeseen kuin aikaisempina vuosina. Tämä muutos oli selvin nuorimpien hakijoiden joukossa. Nämä hakemukset suuntautuivat myös useammalle alalle ja korkeakouluihin, jotka sijaitsevat kauempana hakijan kotikunnasta. Koska todistusvalinta tekee useampaan hakukohteeseen hakemisesta helpompaa, ovat nämä muutokset odotetun mukaisia.

Myös opiskelijoiden valikoituminen muuttui tarkasteluajanjaksona. Valikoitumisen kohdalla muutokset ovat kuitenkin monisyisempiä, eivätkä ne aina vastaa uudistuksen odotettuja vaikutuksia. Hyväksytyksi tulleiden hakijoiden osuus kasvoi selvästi vuonna 2020, ja tämä muutos oli erityisen voimakas ammattikorkeakoulujen kohdalla. Paikan vastaanottaneiden osuus ei sen sijaan kasvanut yhtä vahvasti, sillä aikaisempaa suurempi osuus opiskelupaikkatarjouksen saaneista hakijoista jätti paikan hyväksymättä. Useamman vuoden jatkunut paikan vastaanottaneiden hakijoiden keski-ikä kasvu pysähtyi vuosina 2018-2020 ja samalla myös naisten osuuden kasvu pysähtyi. Korkeakouluihin valittujen opiskelijoiden vanhempien koulutustasossa ei näytä tapahtuneen suuria muutoksia vuonna 2020. Tämä kehitys peittää kuitenkin alleen tuntuva oppialojen välistä vaihtelua.

Vuonna 2020 valittujen opiskelijoiden tarkastelu osoittaa, että todistus- ja koepisteillä valitut opiskelijat ovat taustaltaan keskimäärin erilaisia. Todistusvalinnan kautta valitut opiskelijat ovat selvästi nuorempia kuin

koevalinnalla valitut. Yliopistoissa he ovat myös suuremmalla todennäköisyydellä miehiä ja tulevat paremmin koulutetuista perheistä. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden kohdalla todistusvalinnan kautta näyttää pikemminkin valikoituvan suuremmalla todennäköisyydellä naispuolisia opiskelijoita.

On tärkeää muistaa, ettei tässä väliraportissa esitettyjä muutoksia pidä tulkita opiskelijavalintauudistuksen vaikutuksina. Hakukäyttäytymisessä ja valikoitumisessa on vahvoja trendejä, jotka olisivat saattaneet johtaa havaittuihin muutoksiin myös tilanteessa, jossa opiskelijavalintaa ei olisi muutettu lainkaan. Lisäksi vuonna 2020 asetelmaan ovat vaikuttaneet koronaepidemian aiheuttamat muutokset valintajärjestelyissä sekä hallituksen kesällä 2020 päättämät aloituspaikkojen lisäykset. Uudistuksen vaikutuksiin paneudutaan tarkemmin loppuraportissa.

2. Opiskelijavalintauudistus

Opiskelijavalintauudistuksen aiheuttamista muutoksista keskeisin on se, että ylioppilaskokeen tai ammatillisen opetuksen arvosanoihin perustuvasta valinnasta on tullut tärkein väylä kolmannen asteen opintoihin. Vuodesta 2020 lähtien yli 50 % kolmannen asteen opiskelupaikoista jaetaan suoraan näiden arvosanojen perusteella ilman tarvetta osallistua erilliseen valintakokeeseen. Tätä tarkoitusta varten korkeakoulut päättivät yhteisestä ylioppilaskokeen ja ammatillisen perustutkinnon pisteytyksestä.

Samalla uudistuksella pyrittiin vähentämään valintakokeiden määrää ja niihin valmistautumiseen tarvittavaa aikaa. Ammattikorkeakouluissa siirryttiin yhteiseen valintakokeeseen 2020 ja yliopistoissa on pyritty lisäämään oppiaineiden yhteisiä valintakokeita jo vuodesta 2018 alkaen. Samalla valintakokeiden materiaaleja on muutettu siten, ettei niihin olisi mahdollista valmistautua etukäteen.

Opiskelijavalintauudistuksen taustalla ovat vaikuttaneet korkeakoulutukseen hakeutumisen yleisesti tunnustetut ongelmat. OECD:n kansainvälisten vertailujen mukaan suoraan toiselta asteelta korkeakoulutukseen siirtyvien nuorten osuus on Suomessa vertailumaista toiseksi pienin, 20 %, heti Israelin jälkeen (OECD, 2019). Suomalaiset nuoret viettävät kansainvälisesti katsottuna poikkeuksellisen monta välivuotta ennen tutkintoon johtavien kolmannen asteen opintojen alkua ja ovat keskimäärin aloittaessaan OECD:n vanhimpien joukossa. Lisäksi opiskelupaikat eivät näytä kohdentuneen tehokkaasti, sillä lähes neljännes korkeakoulutukseen hakevista on jo opiskelemissa jossain toisessa korkeakouluohjelmassa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014).

Hajautettu opiskelijavalintajärjestelmä on usein nähty yhtenä syynä edellä mainittuihin ongelmiin. Ennen vuotta 2018 suuri osa korkeakouluopiskelojoista valittiin ala- tai jopa ohjelmakohtaisien valintakokeiden tulosten perusteella. Nämä valintakokeet perustuivat usein oppiaineiden omien johdantokurssien materiaaliin, ja menestys valintakokeissa edellytti kuukausien valmistautumista. Samalla kokeet olivat kalliita järjestää ja niiden tarkastus vei paljon korkeakoulujen omia resursseja.

Uudistuksen tavoitteena oli nopeuttaa siirtymistä toiselta asteelta kolmannen asteen opintoihin ja vähentää yksittäisiin hakuihin liittyviä kustannuksia. Todistusvalinnalla pyrittiin helpottamaan useampaan paikkaan hakemista ja vähentämään hakuihin liittyvää taktikointia, minkä seurauksena myös opiskelupaikkojen kohdentuminen parantuisi. Tavoitteissaan onnistuessaan uudistuksen pitäisi siis nostaa suoraan toiselta asteelta korkeakouluopintoihin siirtyvien opiskelijoiden osuutta, vähentää pyrkimisestä johtuvien väli vuosien määrää ja pienentää ensimmäisen vuoden opiskelijoiden keski-ikää. Tällöin suurempi osuus aloituspaikoista kohdentuisi ensikertalaisille, joilla ei vielä ole opiskelupaikkaa. Lisäksi parantuneen kohdentumisen pitäisi vähentää opiskelupaikkojen vaihtoa.

3. Tutkimuksessa käytettävät aineistot

Opiskelijavalintauudistuksen seurantatutkimus yhdistää asetettujen tutkimuskysymysten vastaamiseksi useita eri aineistoja. Hakukäyttäytymistä ja valikoitumista pystytään tutkimaan parhaiten Opetushallituksen opiskelijavalintarekisteriä käyttämällä. Opiskelijavalintarekisteri sisältää tietoa hakemuksista, opiskelijavalinnan tuloksista, opiskelupaikan vastaanottamisesta sekä opiskelijaksi ilmoittautumisesta. Käytämme tässä väliraportissa opiskelijavalintarekisterin tietoja kevään yhteishakuihin vuosina 2015-2020 osallistuneista hakijoista, jotka hakivat ensikertalaisille tarkoitettuihin ns. ensimmäisen syklin hakukohteisiin. Näin ollen tarkastelun ulkopuolelle jäävät syksyn yhteishaut, erillishaut sekä kevään yhteishakujen maisteri- ja jatkokoulutusvaiheen hakukohteet.

Opiskelijavalintarekisterin tietoihin voidaan myös yhdistää tietoja muista, tutkimuksessa tavanomaisesti käytetyistä rekistereistä. Seurantatutkimusta varten opiskelijavalintarekisteriin yhdistetään Tilastokeskuksen FOLK-aineistoista tiedot hakijoiden sosioekonomisesta taustasta, sukupuolesta, maantieteellisestä sijainnista sekä iästä. Lisäksi seurantatutkimuksessa käytetään VIRTAREKISTERIN tietoja korkeakouluopintojen edistymisestä ensimmäisen lukuvuoden aikana, Ylioppilastutkintolautakunnan (YTL) tietoja ylioppilaskokeiden arvosanoista sekä KOSKI-rekisterin tietoja toisen asteen opintojen suorituksista.

Kuten edellä käy ilmi, seurantatutkimuksessa käytetään melko kattavaa aineistoa. Kaikki tutkimukseen tarvittavat rekisterit eivät ole kuitenkaan vielä valmistuneet vuoden 2020 osalta ja osaa valmistuneista rekistereistä ei ole vielä luovutettu tutkijoiden käyttöön. Tämän vuoksi tässä väliraportissa käytetään vain osaa lopullisessa tutkimuksessa käytettävästä aineistosta. Väliraportin ulkopuolelle jäävät YTL:n sekä VIRTAREKISTERIN ja KOSKI-rekistereistä saatavat tiedot toisen ja kolmannen asteen suorituksista.

4. Opiskelijavalinnassa käytetyt valintamekanismit

Opiskelijavalintamekanismit voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään (Che ja Koh, 2016). Keskitetyssä valintamekanismissa hakijat hakevat kaikkiin opiskelupaikkoihin yhteisillä valintakriteereillä, joihin voidaan käyttää esimerkiksi toisen asteen loppukokeen arvosanoja. Kuuluu esimerkiksi pitkälle keskitetystä valintamekanismista on Turkin opiskelijavalintamekanismi, jossa kaikki opiskelijat valitaan saman, kansallisen loppukokeen tulosten perusteella. Keskitetyssä mekanismissa hakijoiden täytyy vain ilmoittaa hakukohteensa preferenssijärjestyksessä ja yksittäiseen hakuun ei liity ylimääräisiä kustannuksia. Samanlaisia keskitettyjä valintamekanismeja on käytössä myös Ruotsissa, Norjassa ja Portugalissa (Tanaka ym, 2020).

Hajautetussa valintamekanismissa korkeakouluohjelmat käyttävät opiskelijoita valitessaan omia kriteereitään. Äärimmäisissä tapauksissa hakuja jopa rajoitetaan siten, että hakija voi hakea vain yhteen ohjelmaan. Esimerkiksi Britanniassa Cambridgen ja Oxfordin yliopistot eivät hyväksy hakemuksia, joissa hakija on hakenut molempiin yliopistoihin. Entisessä Neuvostoliitossa oli myös käytössä mekanismi, jossa hakijan oli mahdollista lähettää hakemuksensa vain yhteen yliopistoon (Hafalir ym, 2018). Suomessakin korkeakoulut ovat pyrkineet rajoittamaan hakemuksia tällä tavalla joissain tapauksissa. Esimerkiksi lääketieteellisten alojen opiskelijavalinnassa hakijan oli mahdollista pyrkiä vain yhteen koulutusohjelmaan ennen vuotta 2018 huolimatta siitä, että yliopistot käyttivät yhteistä valintakoeetta. Lisäksi valintakokeiden järjestäminen oli koordinoimatonta monilla aloilla, mikä johti ajoittain siihen, että opetusohjelmat järjestivät valintakokeita yhtäaikaaisesti eri paikkakunnilla.

Keskitetyn järjestelmän merkittävin etu on se, että hakija voi pyrkiä samalla koetuloksella kaikkiin korkeakouluohjelmiin. Tällöin yksittäiseen hakuun ei liity kustannuksia eikä hakijalla ole tarvetta taktikoida hakukohteitaan ilmoittaessaan. Keskitetyssä järjestelmässä hakija voi parhaimmillaan ilmaista aidot

preferenssinsä pyrkiessään opiskelemaan. Samalla korkeakoulut saavat tiedon kaikista heidän ohjelmistaan kiinnostuneista hakijoista. Jos korkeakoulut arvottavat hakijoita samalla tavalla, johtaa keskitetty valintamekanismi opiskelupaikkojen tehokkaaseen allokaation siinä mielessä, että opiskelupaikkoja ei ole mahdollista vaihtaa siten, että molemmat vaihdon osapuolet hyötyisivät vaihdosta (Che ja Koh, 2016).

Todellisuudessa korkeakoulut eivät kuitenkaan arvota hakijoita samoilla kriteereillä. Esimerkiksi lääketieteelliset ohjelmat painottavat eri ominaisuuksia kuin taideteolliset ohjelmat. Tästä syystä keskitetty valintamekanismi ei välttämättä anna korkeakouluille mahdollisuutta ilmaista preferenssejään hakijoista oikealla tavalla. Korkeakouluilla on siis kannustin arvioida hakijoita itse valitsemillaan tavoilla. Jos nämä arviointitavat aiheuttavat hakijoille kustannuksia, rajoittavat ne mahdollisuuksia hakea useampaan paikkaan samanaikaisesti ja valintamekanismista tulee vääjäämättä hajautettu.

Käytännössä opiskelijavalintamekanismeja valittaessa tasapainotellaan mekanismin tehokkuuden ja korkeakoulujen spesifien preferenssien kunnioittamisen välillä. Monissa maissa onkin käytössä keskitetyn ja hajautetun valintamekanismin välimuoto, jossa opiskelijat valitaan kaikille yhteisen kokeen ja ohjelmakohtaisten valintakokeiden tulosten painotetun keskiarvon perusteella. Tällaista järjestelmää käytetään esimerkiksi Japanissa. Myös Suomen opiskelijavalintauudistusta edeltävä valintamekanismi voidaan luokitella eräänlaiseksi välimuodoksi, koska valtaosa opiskelijoista valittiin ylioppilaskokeiden ja valintakokeiden yhteispisteiden perusteella.

Opiskelijavalintauudistus vie suomalaista valintamekanismia keskitettyyn suuntaan siinä mielessä, että todistusvalinta muistuttaa hyvin paljon teoriassa kuvattua keskitettyä mekanismia. Tämän vuoksi uudistuksen olisi syytä olettaa tehostavan opiskelijoiden valikoitumista siten, että hakijoilla on nyt mahdollista pyrkiä useampaan paikkaan. Tästä syystä hakijat todennäköisesti saavat myös useampia tarjouksia ja valituksi tulleiden hakijoiden osuuden pitäisi uudistuksen myötä kasvaa. Näiden muutosten seurauksena korkeakouluopintojen aloittamisen tulisi nopeutua ja aloittavien opiskelijoiden keski-ikä tulisi nuorentua.

Teoreettisten tulosten mukaan opiskelijoiden ja opiskelupaikkojen pitäisi uudistuksen myötä muuttua siten, että suosittujen opiskelupaikkojen pitäisi kohdentua nyt selvemmin parempia arvosanoja saaneille hakijoille. Ei ole kuitenkaan ennalta käsin selvää, että onko tämä uusi opiskelupaikkojen allokaatio välttämättä parempi yksittäisten korkeakoulujen näkökulmasta (Avery ym, 2014). Tämä riippuu siitä, kuinka hyvin korkeakoulut onnistuivat mittamaan opiskelijoiden ominaisuuksia hajautetuissa valintakokeissa ja kuinka hyvin opiskelijat onnistuvat etukäteen arvottamaan eri opiskelupaikkoja. Jos valintakokeet olivat yksittäisten korkeakoulujen näkökulmasta paras tapa valita kyseiseen ohjelmaan hyväksytyt opiskelijat, voi keskitettyyn mekanismiin siirtyminen huonontaa valittujen opiskelijoiden opintomenestystä joissakin korkeakouluissa.

On myös huomioitava, että tehokkuus ei välttämättä ole ainoa valintamekanismille asetettu tavoite. Koska Suomen kaltaisissa hyvinvointivaltioissa korkeakouluopiskelu on verovaroista maksettu etu, voi valintamekanismista päättävillä olla myös tärkeää, miten valintamekanismi jakaa opiskelupaikkoja eri väestöryhmistä tuleville hakijoille. Teoreettinen kirjallisuus ei sisällä tuloksia valintamekanismin vaikutuksesta opiskelupaikkojen jakautumiseen tästä näkökulmasta. Niinpä opiskelijavalintauudistuksen vaikutus esimerkiksi eri perhetaustoista tulleiden nuorten mahdollisuuksiin saada opiskelupaikka on empiirinen kysymys.

5. Tuloksia

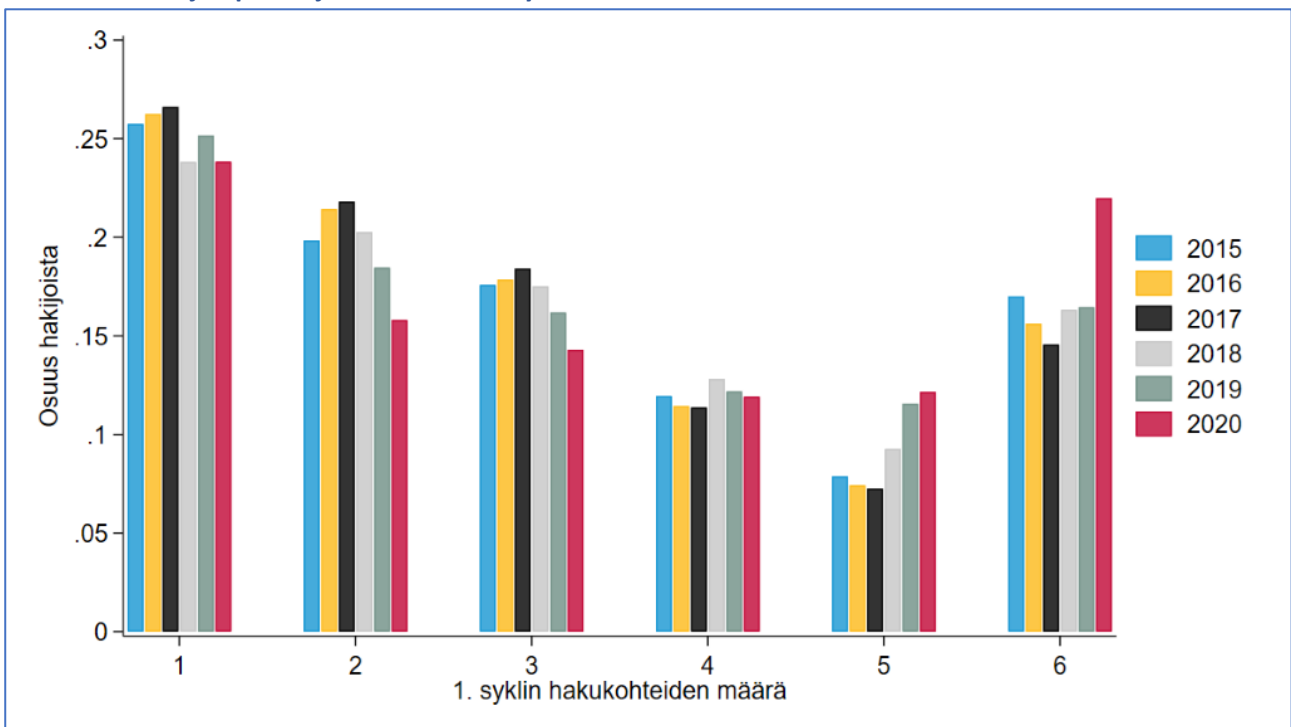
Esittelemme seuraavaksi eräitä opiskelijavalintauudistukseen liittyviä havaintoja edellä kuvatun henkilötason aineiston avulla. Kuten jo edellä todettiin, eivät tässä esitetyt tulokset kuvaa välttämättä itse valintauudistuksen vaikutuksia. Koska kaikki tarvittavat tutkimusaineistot eivät vielä ole käytössämme, emme voi kontrolloida kaikkia relevantteja, ajassa muuttuvia tekijöitä, jotka saattavat osaltaan vaikuttaa hakukäyttäytymiseen ja opiskelijoiden valikoitumiseen.

5.1 Muutokset hakukäyttäytymisessä 2015-2020

Yksi todistusvalintaan siirtymisen keskeisistä vaikutuksista on se, että se tekee useampaan opiskelupaikkaan hakemisen hakijan kannalta helpommaksi. Ennen vuotta 2018 eräät koulutusalat estivät hakijoita hakemasta useampaan kuin yhteen alan opiskelupaikkaan tai tekivät sen käytännössä vaikeaksi käyttämällä hyvin erilaisia valintakoemateriaaleja tai järjestämällä valintakokeet yhtäaikaisesti. Tällaiset vaikeudet poistuvat todistusvalinnan myötä, sillä nyt hakija voi käyttää samoja arvosanoja hakiessa useampaan eri kohteeseen.

Suomalaisessa korkeakoulujen yhteishaussa voi hakea enintään kuuteen hakukohteeseen kerrallaan. Vuoden 2020 haussa haettiin keskimäärin 3,4 eri alemman korkeakouluasteen hakukohteeseen. Muutokset hakukohteiden määrässä eivät ole dramaattisia, mutta hakemusten määrä on kuitenkin noussut vuosista 2015-2017 jolloin haettiin keskimäärin 3,0 hakukohteeseen.

Kuvio 1. Haettujen paikkojen määrän kehitys 2015-2020

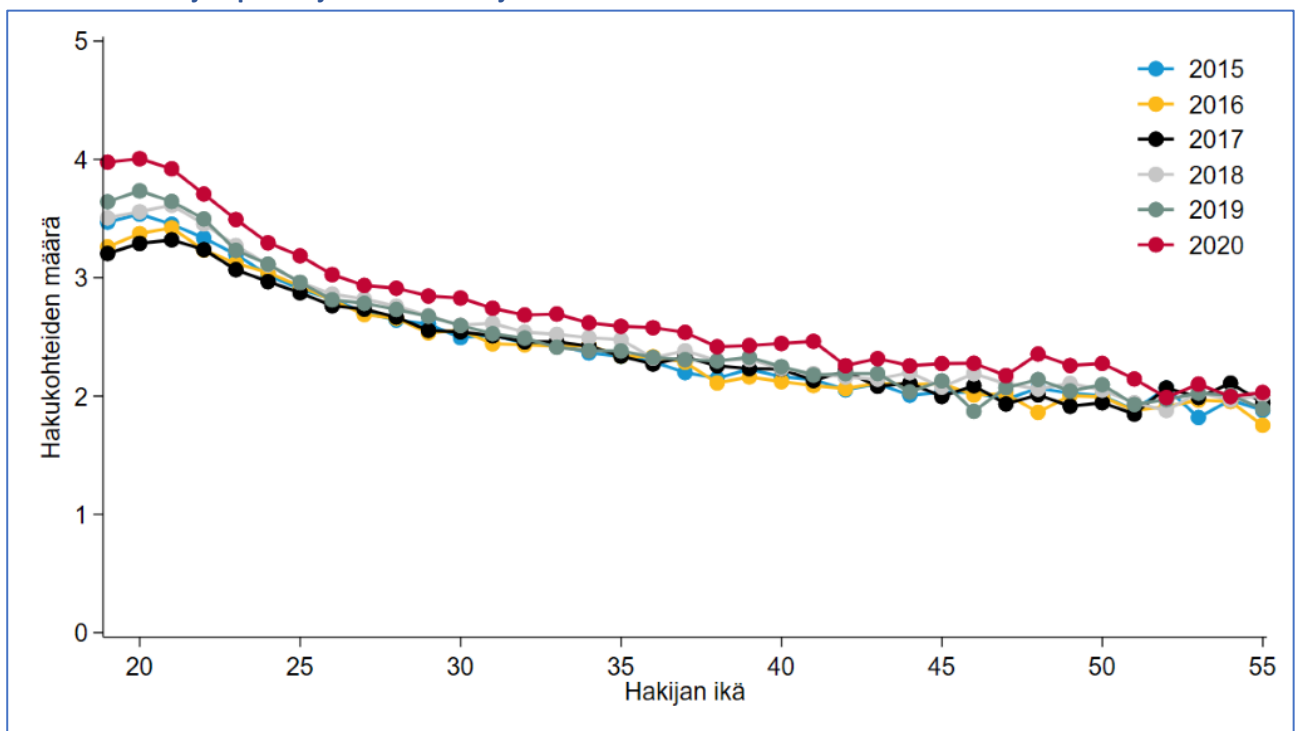

Kuvio 1 raportoi hakijoiden osuudet sen mukaan, kuinka moneen paikkaan he ovat hakeneet vuosina 2015-2020. Kuvio näyttää hyvin selvästi, että kuutta paikkaa hakevien osuus on kasvanut ja toisaalta kolmea tai sitä harvempaa paikkaa hakeneiden määrä on vähentynyt vuonna 2020. Neljää tai viittä paikkaa hakeneiden

osuus kääntyi nousuun jo vuonna 2018. Nämä muutokset ovat linjassa sen kanssa, että valintauudistus mahdollisesti kannusti hakijoita hakemaan useampaan kohteeseen, kun myös ilman erillistä valintakokeeseen osallistumista on ollut mahdollista tulla valituksi.

Kuviossa 2 esitetään hakumäärät eri ikäisille hakijoille, joiden hakukäyttäytyminen poikkeaa huomattavasti toisistaan. Nuoret hakijat hakevat useampiin koulutusohjelmiin kuin vanhemmat hakijat. Edellisvuosien kehityksessä on ollut myös huomattavaa se, että juuri nuoret alle 23-vuotiaat hakijat ovat alkaneet hakea entistä useampaan hakukohteeseen. Vuoden 2020 haussa hakumäärä on kasvanut niin ikään eniten juuri nuorien hakijoiden keskuudessa, vaikka muutos on ollut kasvusuuntainen kaiken ikäisillä hakijoilla. Nämä muutokset ovat linjassa sen kanssa, mitä valintauudistukselta ja sitä ennen yhteisvalintojen muutoksilta on voitu odottaa.

Kuvio 2. Haettujen paikkojen määrä hakijan iän mukaan 2015-2020

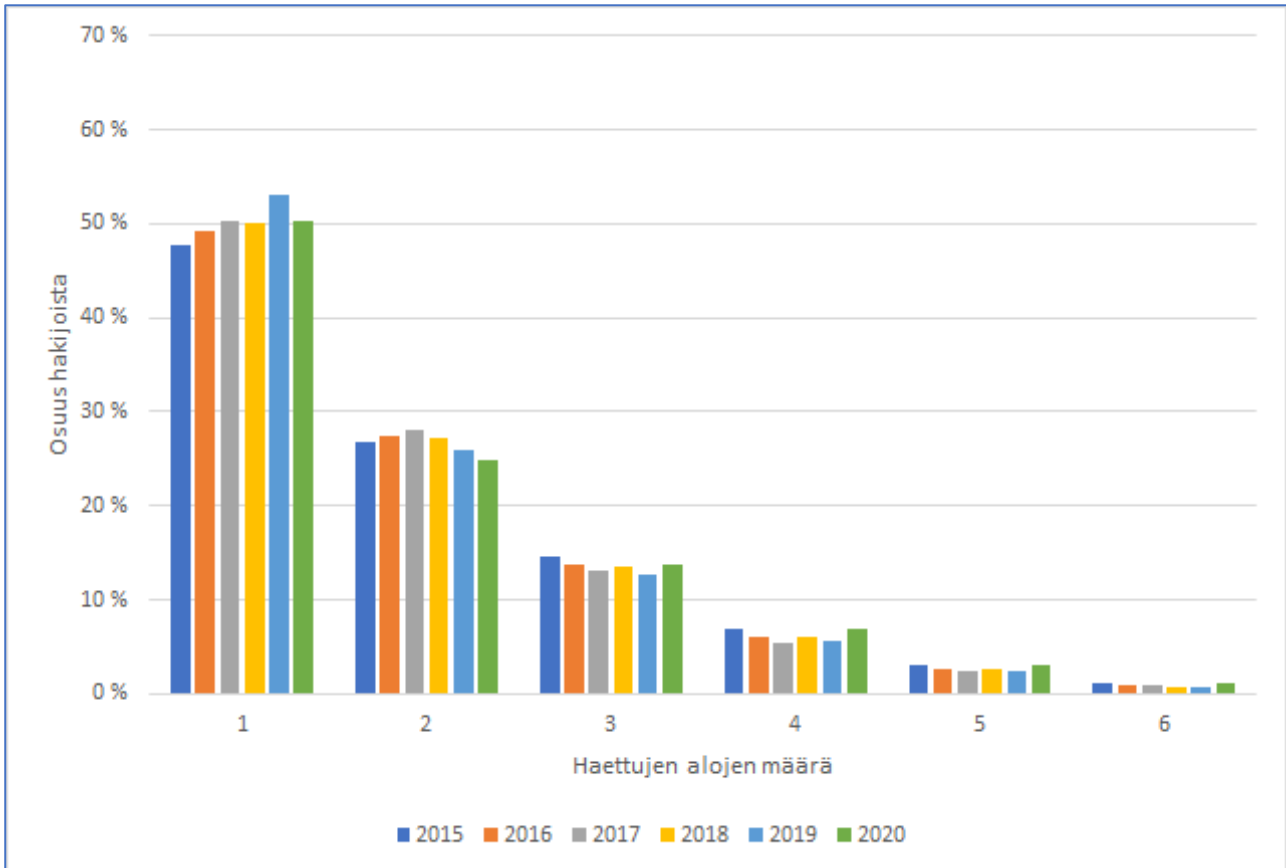

Todistusvalinta tekee myös helpommaksi hakea samanaikaisesti sekä ammattikorkeakouluun että yliopistoon tai eri aloille korkeakoulusektorien sisällä, kun alakohtaisiin valintakokeisiin valmistautuminen ei ole enää välttämätöntä. Sekä ammattikorkeakouluihin että yliopistoihin hakevien osuudessa ei kuitenkaan havaita suuria muutoksia vuosina 2015-2020, vaan se on pysynyt tasaisena noin 15 %:ssa. Keskimääräinen haettujen alojen määrä laski vuodesta 2015 vuoteen 2019 mutta kääntyi taas nousuun vuonna 2020, jolloin keskimääräinen hakija haki 1.9 alalle.²

² Tässä käytetään opetushallinnon toiseen koulutusastetasoon ja kolmanteen koulutusalatason perustuvaa määritelmää, joka on lähellä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen pääaineita, sisältäen yhteensä 98 alaluokkaa. Tässä lähestymistavassa esimerkiksi sähkö- ja energia-alan koulutus jakautuu kahdeksi alaksi, kun kyseisen alan AMK- ja yliopisto-ohjelmat huomioidaan erillisinä aloina.

Kuviossa 3 esitetään hakijoiden osuudet sen mukaan, kuinka monelle alalle he ovat hakeneet vuosina 2015-2020. Hakijoista noin 50 % haki vain yhdelle ja 25 % kahdelle koulutuslalle vuonna 2020. Haettujen koulutusalojen määrässä näkyy selvä muutos vuonna 2020. Aikaisempaan kehitykseen verrattuna entistä useampi haki kolmelle tai useammalle alalle vuonna 2020. Tämä muutos viittaa siihen, että ainakin osa kuviossa 1 esitetystä hakukohteiden määrästä jakautuu useammille aloille.

Kuvio 3. Haettujen alojen määrän kehitys 2015-2020

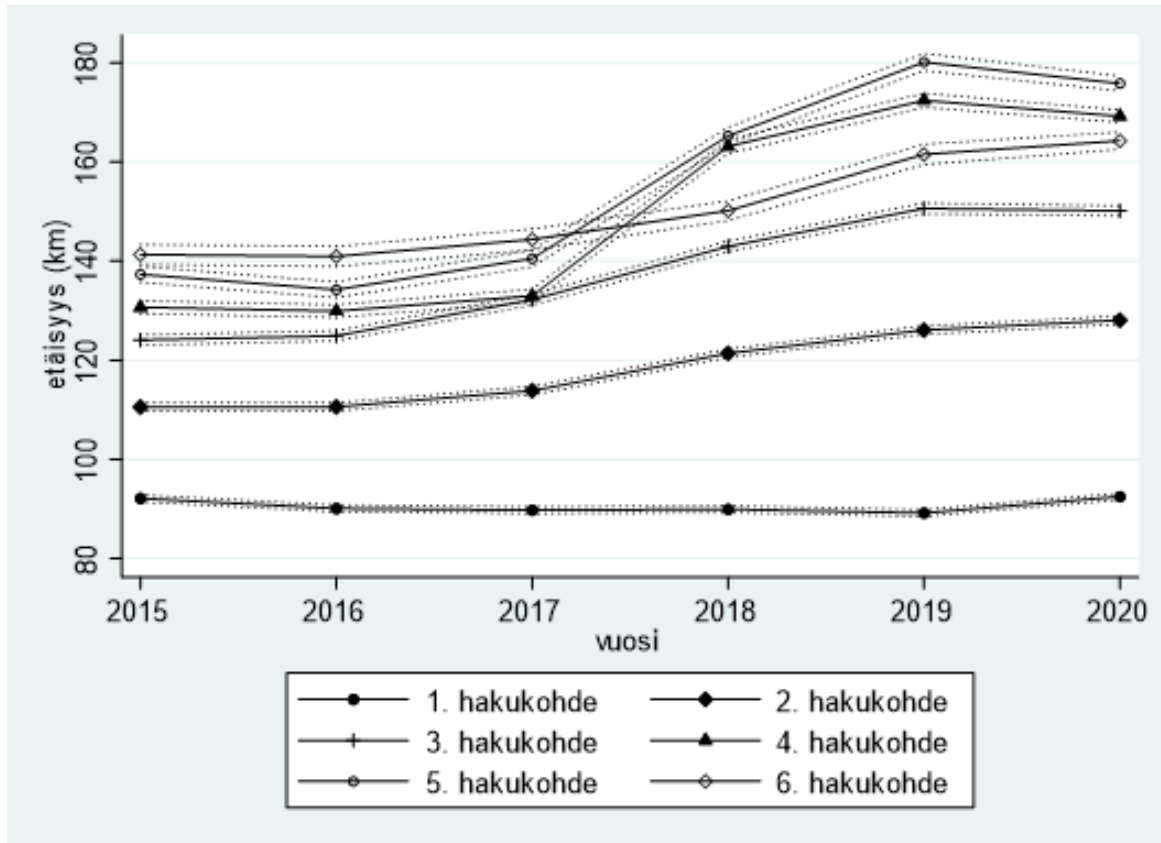

Opiskelijavalintojen keskittämisen ja todistusvalinnan painoarvon lisääminen tarkoittavat myös, että hakijat voivat hakea eri paikkakunnilla sijaitseviin hakukohteisiin osallistumatta pääsykokeisiin. Täten uudistus on voinut kannustaa hakijoita hakemaan aiempaa kauempina sijaitseviin kohteisiin, joissa on mahdollisesti aikaisemmin ollut valintakoe samana päivänä. Kevään yhteishaun hakijat ovat viime vuosina hakeneet varsin lähellä, keskimäärin reilun 100 kilometrin etäisyydellä, sijaitseviin hakukohteisiin. Keskimääräinen hakuetaisyys on kuitenkin kasvanut selvästi vuosina 2018-2020 toteutettujen opiskelijavalintojen uudistusten jälkeen. Suurin muutos tapahtui vuosien 2017 ja 2018 välillä, jolloin keskimääräinen hakuetaisyys kasvoi 103 kilometristä 112 kilometriin. Tämän jälkeen keskietäisyys kasvoi edelleen 114 kilometriin vuonna 2019 ja 118 kilometriin vuonna 2020.

Kuviossa 4 on esitetty keskimääräinen hakuetaisyys hakupreferenssien mukaan. Kuvio näyttää selvästi, että hakijat suosivat lähellä sijaitsevia hakukohteita, sillä keskietäisyys kasvaa merkittävästi siirryttäessä ensisijaisesta hakukohteesta alempiin hakukohteisiin. Kuviosta nähdään edelleen, että vuosina 2018-2019 tapahtunut kasvu hakukohteiden keskietäisyydessä selittyy muiden kuin ensisijaisten hakukohteiden

keskietäisyyden kasvulla. Ensisijaisen hakukohteen keskietäisyys säilyi likipitään vakiona, 89-90 kilometrissä, vuosina 2016-19 ja mutta kasvoi vuonna 2020 vajaaseen 93 kilometriin.

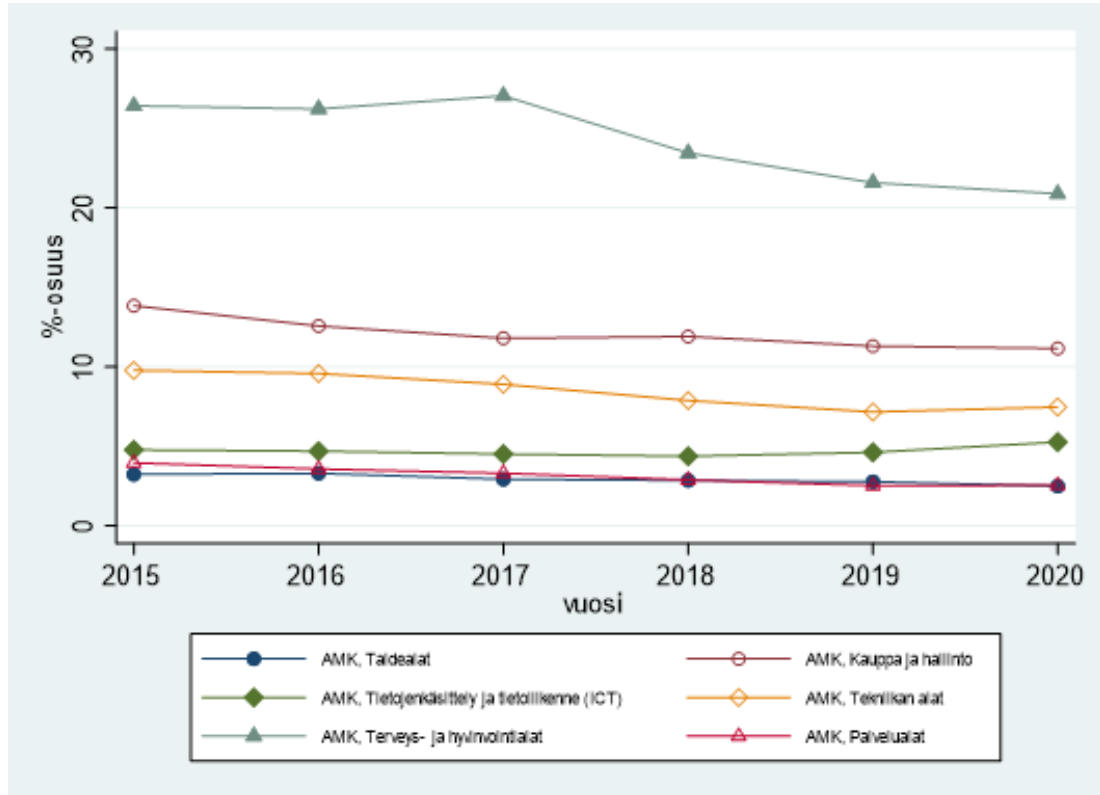
Kuvio 4. Hakukohteiden keskimääräinen etäisyys hakijan kotikunnasta 2015-2020

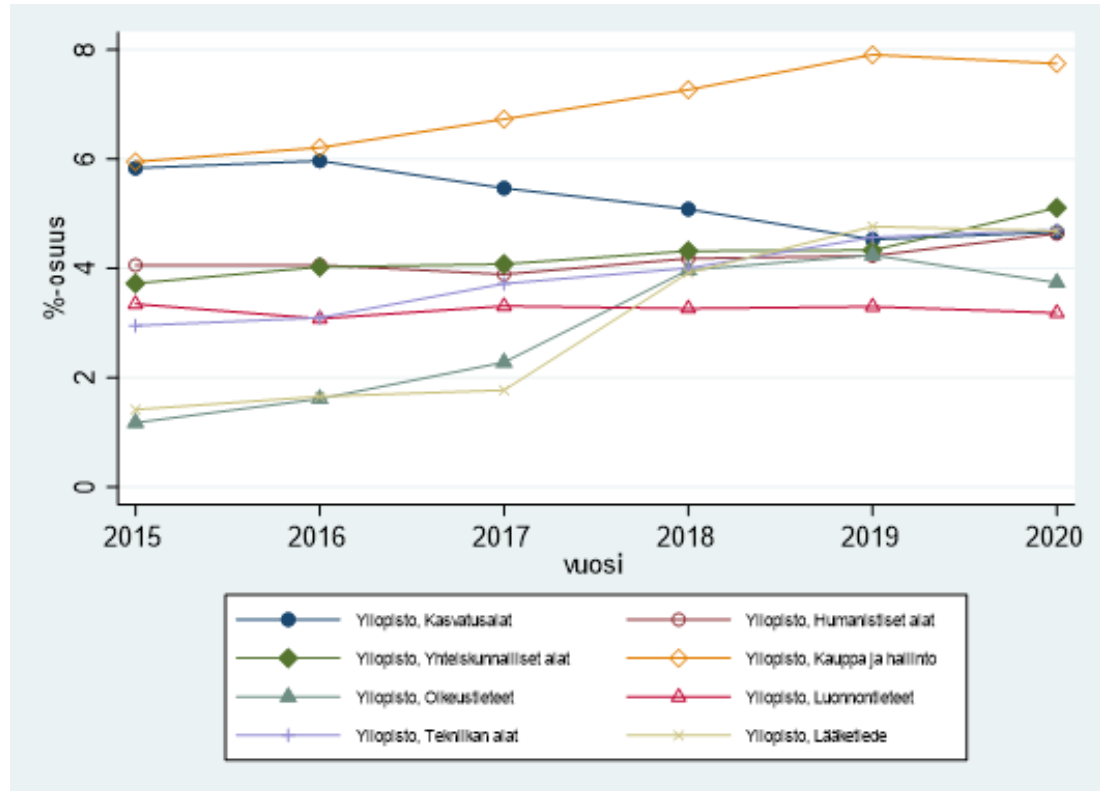
Opiskelijavalinnan uudistukset voivat vaikuttaa haettujen hakukohteiden ja koulutusalojen määrän lisäksi hakemusten jakautumiseen erilaisten hakukohteiden välillä. Hakemusten määrän voidaan odottaa kasvavan erityisesti sellaisilla hakupainealoilla, joilla valintaprosessi on aiemmin ollut hakijoiden näkökulmasta verraten raskas. Samalla suhteellisen helppopääsyisillä aloilla hakemusmäärät voivat jopa laskea, koska tarve näiden alojen käyttämiseen varavaihtoehtoina voi vähentyä.

Kuvioissa 5.1 ja 5.2 on esitetty hakijoiden listaamien hakukohteiden jakautuminen suosituimpien ammattikorkeakoulu- ja yliopistoalojen välillä vuosien 2015-2020 kevään yhteishauissa. Kuvioista 5.1 havaitaan, että useiden alojen osuudet hauista ovat joko kasvaneet tai laskeneet viime vuosina. Ammattikorkeakoulualoista suurimmalla osalla viime vuosien trendi on ollut laskeva, mikä kuvastaa hakemusten lisääntynyttä painottumista yliopistosektorille. Merkittävä lasku on ollut terveys- ja hyvinvointialoilla, joiden osuus hakemuksista laski 27 %:sta 21 %:iin vuosina 2017-2020. Samalla ajanjaksolla myös tekniikan AMK-alojen osuus hakemuksista laski selvästi, aiemmalta 9-10 %:in tasolta reiluun 7 %:iin, kun taas ICT-alojen osuudessa tapahtui pientä kasvua.

Kuvio 5.1. Suosituimpien ammattikorkeakoulualojen osuudet hakemuksista 2015-2020

Kuvio 5.2. Suosituimpien yliopistoalojen osuudet hakemuksista 2015-2020

Kuviosta 5.2 nähdään edelleen, että yliopistoalojen kohdalla hakemusosuuden kasvu on ollut merkittävää erityisesti kaupan ja hallinnon, oikeustieteiden ja lääketieteen aloilla. Näistä oikeustieteet ja lääketiede ovat vasta viime vuosina nousseet suurimpien yliopistoalojen joukkoon hakemusten määrällä mitattuna. Vielä vuosina 2015-2017 näiden alojen osuudet hakemuksista olivat 1-2 %:in luokkaa, mutta sittemmin nämä osuudet ovat kaksinkertaistuneet. Isojen yliopistoalojen hakemusten kehityksessä huomionarvoista on myös kasvatusalojen osuuden selvä lasku vuoden 2016 jälkeen 6 %:sta alle 5%:in tasolle sekä luonnontieteiden osuuden pysyminen hyvin vakaana reilun 3 %:in tasolla.³

Edellä kuvattujen trendien perusteella on vielä vaikea arvioida sitä, mikä vaikutus opiskelijavalinnan uudistuksella on ollut hakemusten jakautumiseen alojen välillä. Tarkastelu joka tapauksessa paljastaa, että suurimmat muutokset ajoittuvat vuosille 2018-2020, jolloin valintayhteistyötä lisättiin monilla yliopistoaloilla. Esimerkiksi oikeus- ja lääketieteissä siirryttiin aitoon yhteisvalintaan juuri vuonna 2018, jolloin näiden alojen hakemusmäärät nousivat merkittävästi. Muutokset valintatavoissa voivat siis olla yhteydessä hakemusosuuksien muutoksiin. Toisaalta vuosien 2019-2020 väillä näkyvät käännteet useiden alojen hakemusosuuksien trendeissä lienevät osin yhteydessä todistusvalinnan painoarvon nopeaan kasvuun kevään 2020 yhteishaussa. Varmempia johtopäätöksiä saadaan kuitenkin vasta myöhemmin hankkeessa tehtävien lisäanalyysien jälkeen, joissa valintapojen ja hakemusten määrien muutoksia vertaillaan tarkemmin eri koulutusohjelmien välillä.

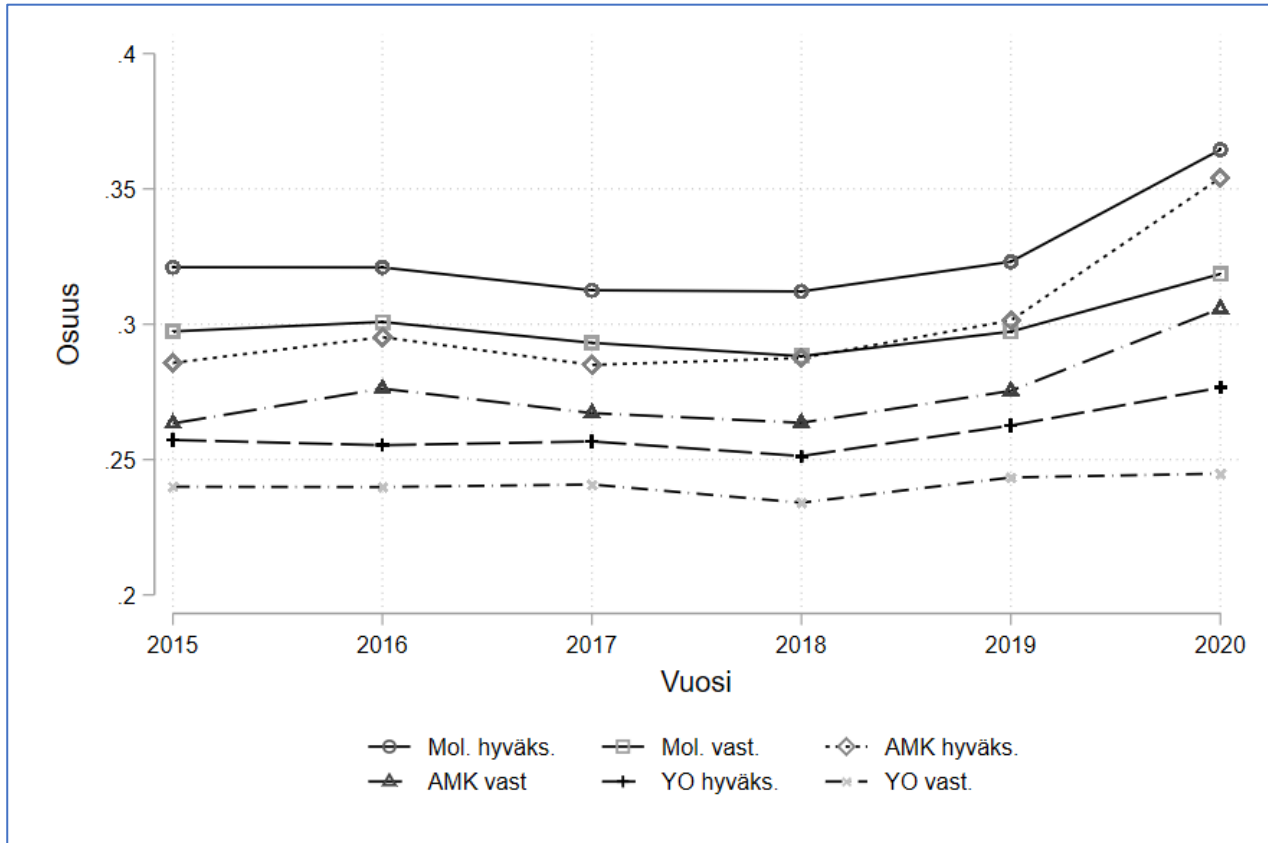
5.2 Hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet 2015-2020

Opiskelijavalintauudistuksella tavoiteltiin korkeakoulutukseen siirtymisen nopeuttamista sekä opiskelupaikkojen kohdentumisen parantamista. Korkeakoulutukseen siirtymisen nopeuden pitäisi näkyä hyväksytyksi tulleiden ja paikan vastaanottaneiden osuuden kasvuna. Kuviossa 6 on esitetty hyväksytyksi tulleiden ja paikan vastaanottaneiden hakijoiden osuudet vuosina 2015-2020 kaikissa korkeakouluissa sekä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa erikseen. Kuviosta näkyy selvästi, että hyväksytyksi tulleiden osuus nousi vuonna 2020. Hyväksytyksi tulleiden osuuden nousu oli tuntuvinta ammattikorkeakouluissa mutta myös yliopistoissa suurempi osuus hakijoista sai tarjouksen opiskelupaikasta. Paikan vastaanottaneiden osuuden kasvu on sen sijaan selvästi maltillisempaa ja sitä ajaa yksinomaan ammattikorkeakoulujen kehitys.

Hyväksytyksi tulleiden ja paikan vastaanottaneiden hakijoiden osuuden keskimääräinen kehitys ei välttämättä kuitenkaan tarkoita, että korkeakoulutukseen siirtyminen olisi viime vuonna oleellisesti nopeutunut, jos osuuksien kasvu painottuu vanhempiin ikäluokkiin. Opiskelijavalintauudistuksen kannalta oleellisempaa on, miten korkeakoulutuksessa aloittavien opiskelijoiden ikärakenne kehittyi.

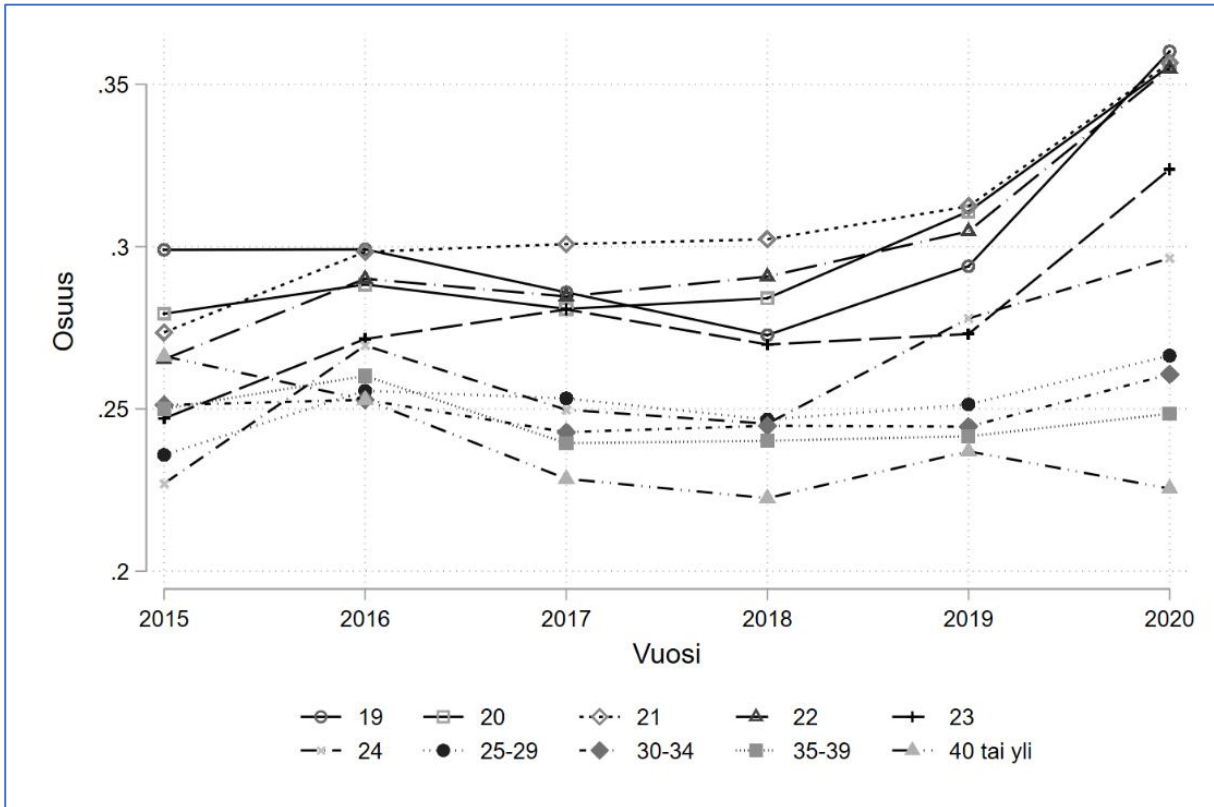
³ Pienemmistä yliopistoaloista psykologian, ICT- sekä hammaslääketieteen aloilla on myös ollut viime vuosina hakemusosuuksien kasvua. Psykologian tapauksessa hakemusosuus jopa puolitoistakertaistui (2 %:sta 3 %:iin) vuosien 2018 ja 2019 välillä.

Kuvio 6. Hyväksytyjen ja paikan vastaanottaneiden osuudet 2015-2020

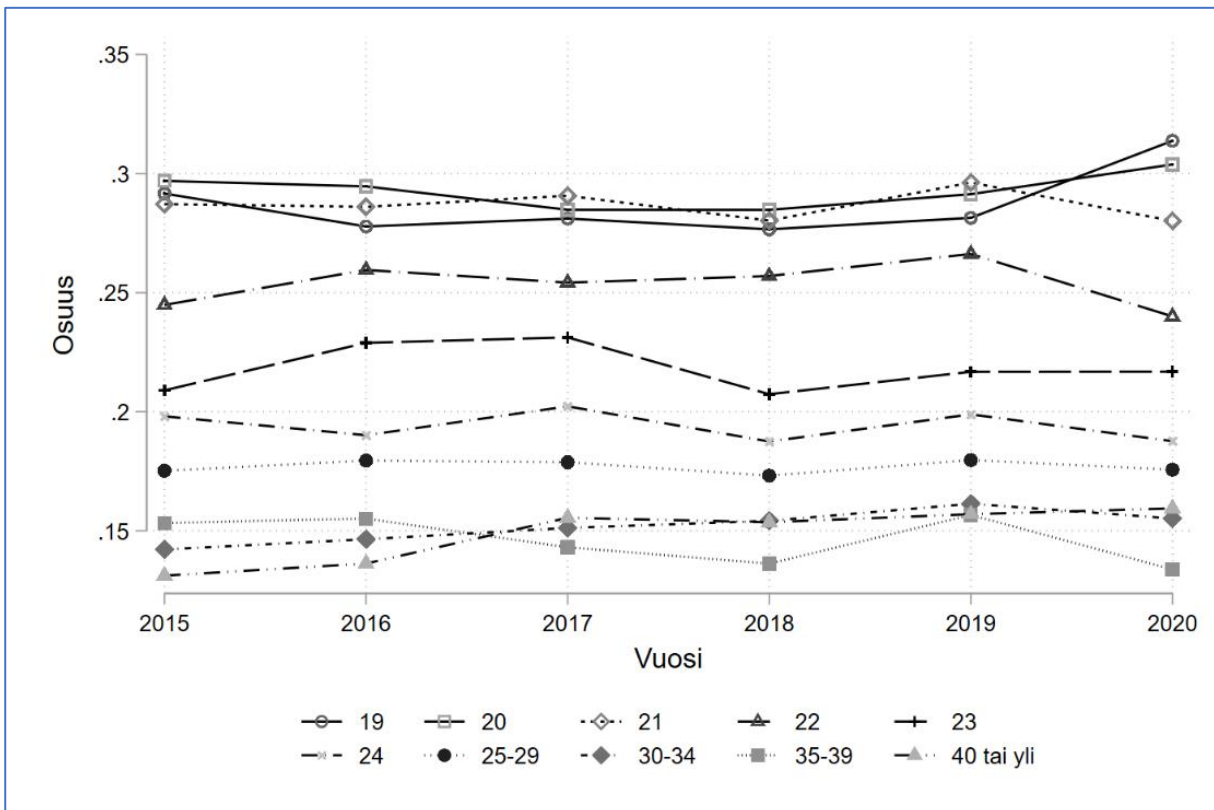

Kuvioissa 7.1 ja 7.2 raportoidaan ammattikorkeakoulu- ja yliopistopaikan vastaanottaneiden hakijoiden osuudet ikäryhmittäin eri vuosina. Etenkin ammattikorkeakoulujen kohdalla nuorempien ikäryhmien vastaanottaneiden osuudet nousevat selvästi vuonna 2020, kun taas yli 25-vuotiaiden osuuksissa ei tapahdu suurta muutosta. Yliopistoissa muutokset ovat maltillisempia mutta myös niiden kohdalla vastaanottaneiden osuus nousee 19- ja 20-vuotaiden joukossa.

Kuvio 7.1. Ammattikorkeakoulupaikan vastaanottaneiden osuus hakijoista ikäryhmittäin 2015-2020

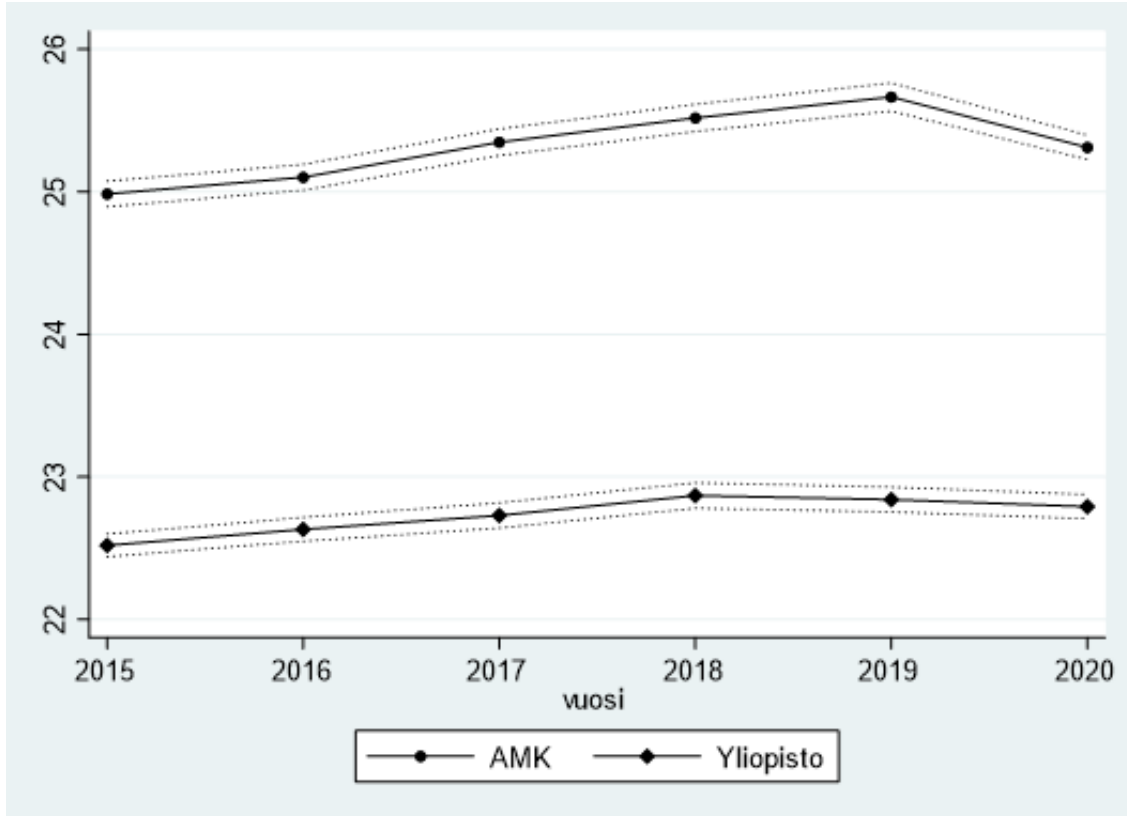

Kuvio 7.2. Yliopistopaikan vastaanottaneiden osuus hakijoista ikäryhmittäin 2015-2020

Kuviossa 8 on raportoitu paikan vastaanottaneiden hakijoiden keski-ikä vuosina 2015-2020. Vuonna 2020 paikan vastaanottaneet olivat ammattikorkeakouluissa keskimäärin 25,3- ja yliopistoissa keskimäärin 22,8-vuotiaita. Kuviosta näkyy selvästi, että keski-ikä oli kasvussa molemmilla korkeakoulusektoreilla. Yliopistoissa tämä kasvu näyttää pysähtyneen vuonna 2019 ja ammattikorkeakouluissa vuonna 2020. Nämä trendien muutokset tapahtuvat samanaikaisesti korkeakoulujen valintatavoissa tapahtuneiden muutosten kanssa.

Kuvio 8. Paikan vastaanottaneiden keski-ikä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa 2015-2020

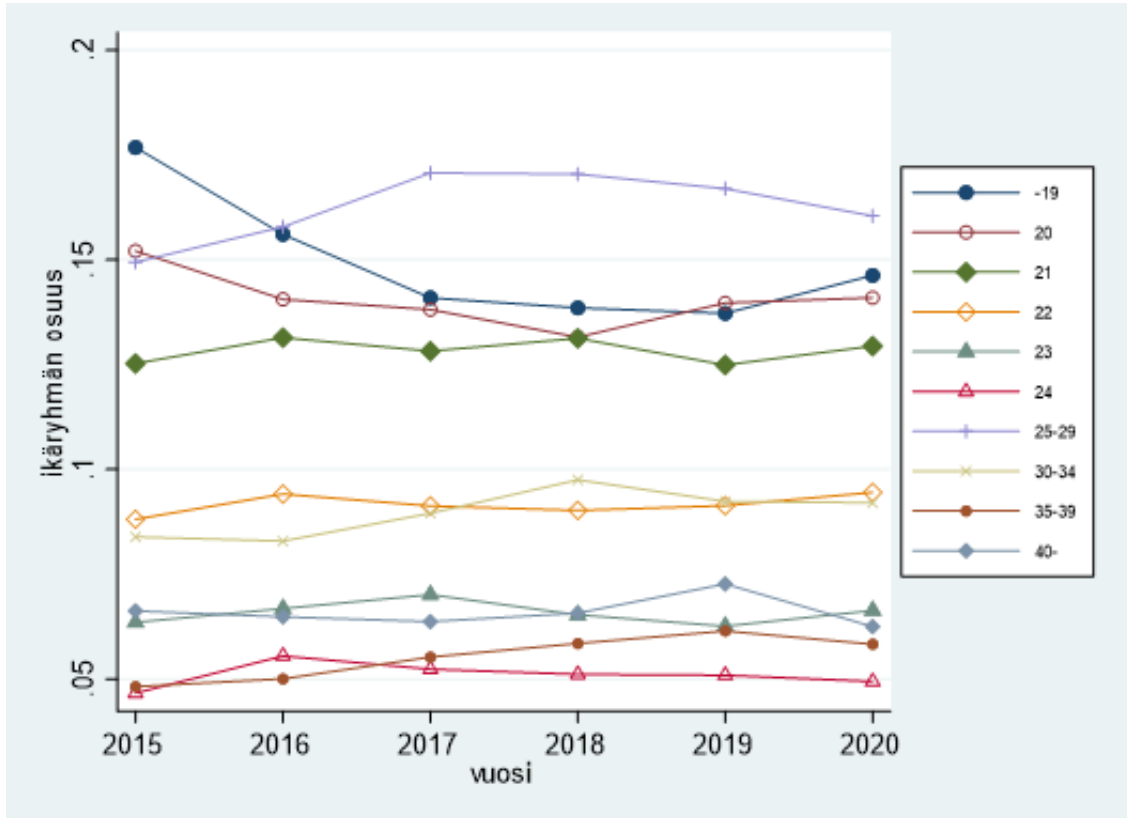

Tarkastelemme vielä tarkemmin eri ikäryhmien osuuksia paikan vastaanottaneista kuvioissa 9.1 ja 9.2. Uusien ammattikorkeakouluopiskelijoiden keski-ikä vuonna 2020 voidaan selittää erityisesti nuorimpien ikäluokkien osuuksien kasvulla. 19-vuotiaiden ja tätä nuorempien osuus laski huomattavasti vuosina 2015-2019 mutta kääntyi selvään kasvuun vuonna 2020. Tätä pienempi mutta selvä nousu havaitaan myös 20-24-vuotiaiden ikäryhmissä, kun taas vanhempien ryhmien osuudet ovat pääsääntöisesti laskeneet.

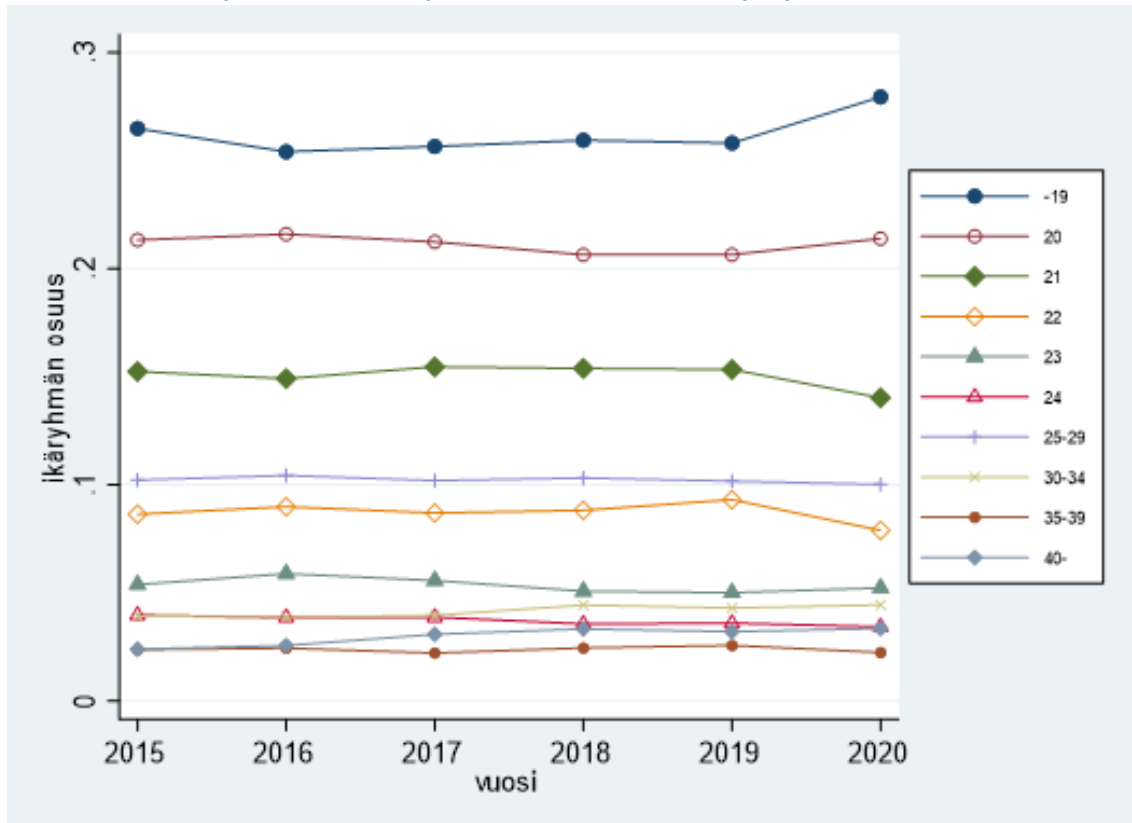
Yliopistossa aloittavien 19-vuotiaiden ja tätä nuorempien sekä 20-vuotiaiden osuudet kasvoivat niin ikään selvästi vuonna 2020. Samaan aikaan etenkin 21- ja 22-vuotiaiden ikäryhmien osuudet pienenevät. Ikäryhmäkohtainen tarkastelu antaa viitteitä siitä, että samana vuonna toiselta asteelta valmistuneiden osuus korkeakouluopintonsa aloittaneiden joukossa kasvoi vuonna 2020, jolloin todistusvalinta otettiin täysmittaisesti käyttöön.

Paikan vastaanottaneiden keski-ikä ja ikärakenteen muutokset ovat siis linjassa sen kanssa, että korkeakoulutukseen siirtyminen olisi jonkun verran nopeutunut vuosina 2018-2020, jolloin opiskelijavalintauudistus toteutettiin. Näyttää siltä, että ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa aloittavien opiskelijoiden keski-ikä on onnistuttu pysäyttämään, joskaan edellä esitetyt tulokset eivät luonnollisestikaan todista, että tämä olisi seurausta opiskelijavalintauudistuksesta.

Kuvio 9.1. Eri ikäryhmien osuudet paikan vastaanottaneista ammattikorkeakouluissa 2015-2020

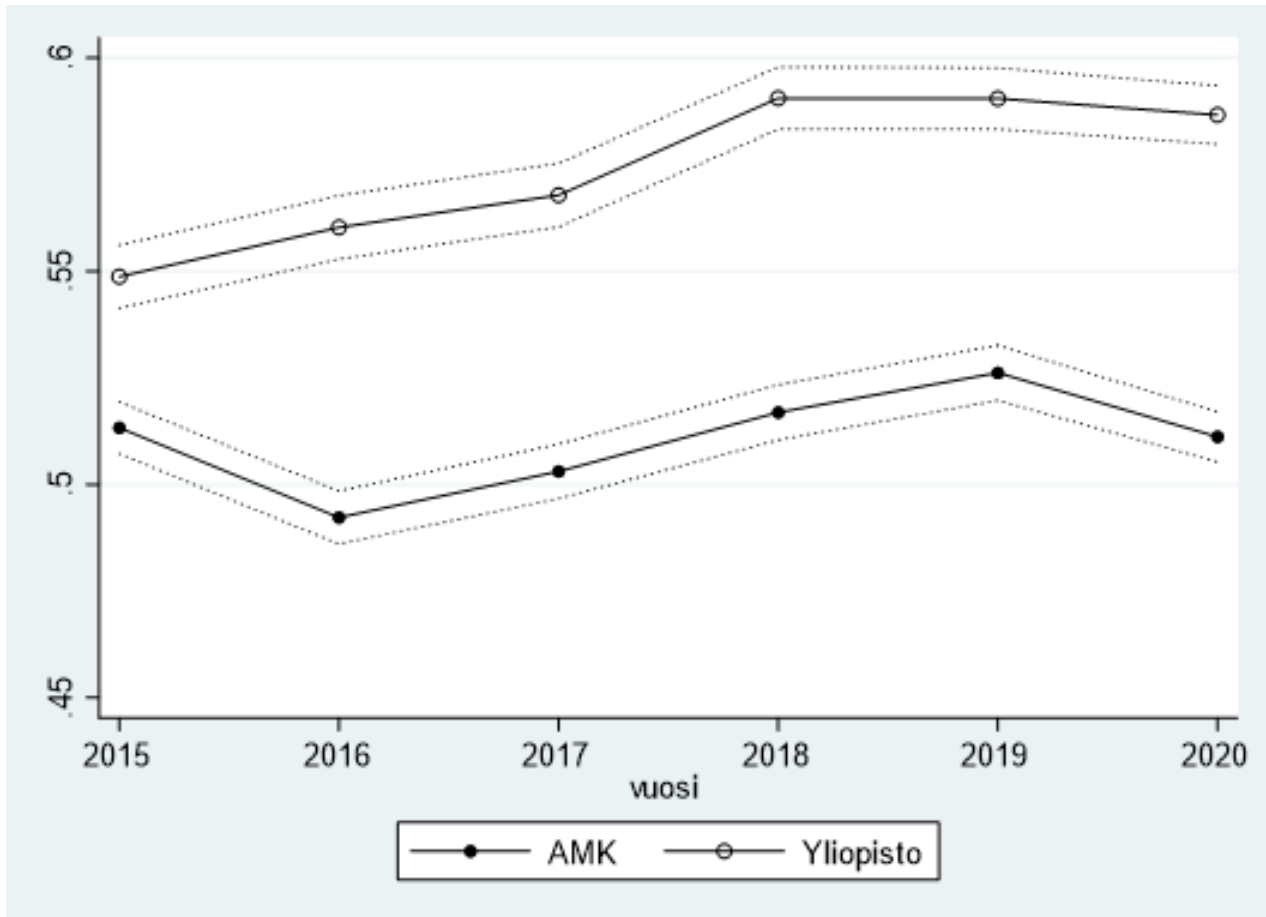

Kuvio 9.2. Eri ikäryhmien osuudet paikan vastaanottaneista yliopistoissa 2015-2020

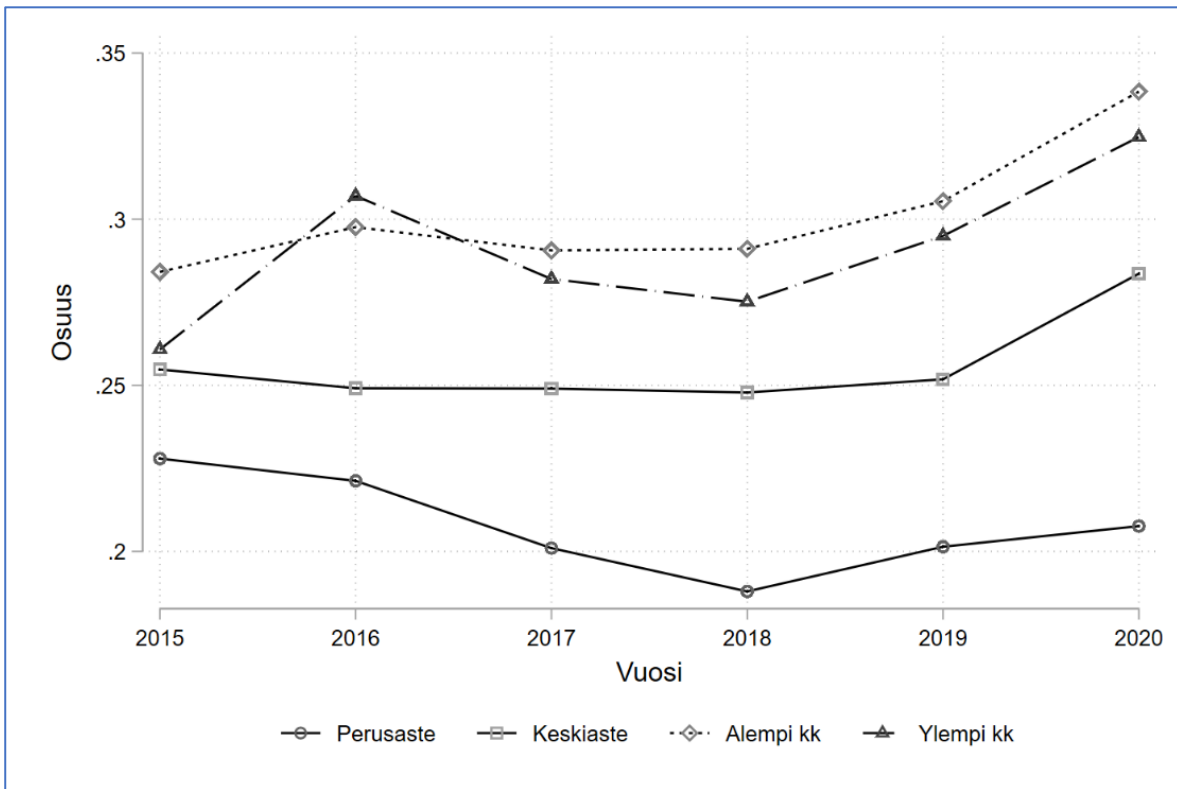
Korkeakoulutuksen siirtymisen nopeuttaminen on laajasti hyväksytty tavoite. Samalla opiskelijavalintauudistuksen yhteydessä käydyssä keskustelussa on nostettu esiin huolia siitä, että todistusvalinnan osuuden kasvattaminen vahvistaa muita trendejä. Etenkin opiskelupaikkojen kohdentuminen sukupuolen ja perhetaustan mukaan on herättänyt huolta. On hyvin tunnettua, että tytöt menestyvät koulussa poikia paremmin ja että koulumenestys korreloi myös vahvasti sosioekonomisen taustan kanssa.

Kuvio 10. Naisten osuus opiskelupaikan vastaanottaneissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa 2015-2020

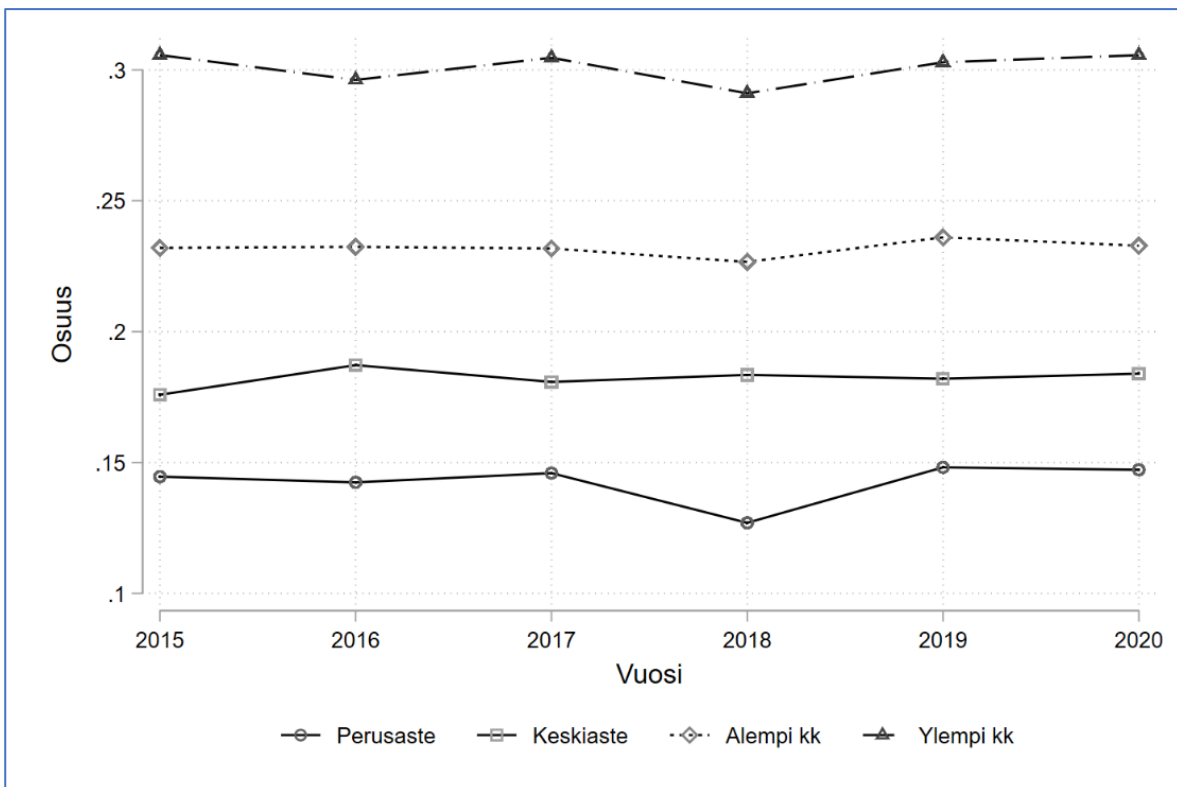

Kuvio 10 kuvaa naisten osuutta paikan vastaanottaneista hakijoista ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Naisten yliedustus korkeakouluopiskelijoiden joukossa on hyvin tunnettu tosiasia. Kuviosta 10 nähdään, että naisten osuus jatkoi kasvuaan yliopistoissa aina vuoteen 2018 asti, jolloin se pysähtyi. Vuonna 2020 naisten osuudessa paikan vastaanottaneissa on havaittavissa jopa laskua. Tämä lasku on vielä selvempää ammattikorkeakouluissa. Kuviossa 9 esitetty kehitys ei näyttäisi viittaavan siihen, että naisten osuus olisi ainakaan voimakkaasti kasvamassa opiskelijavalintauudistuksen yhteydessä.

Kuvio 11.1 Ammattikorkeakoulupaikan vastaanottaneiden osuus hakijoista vanhempien koulutustaustan mukaan 2015-2020

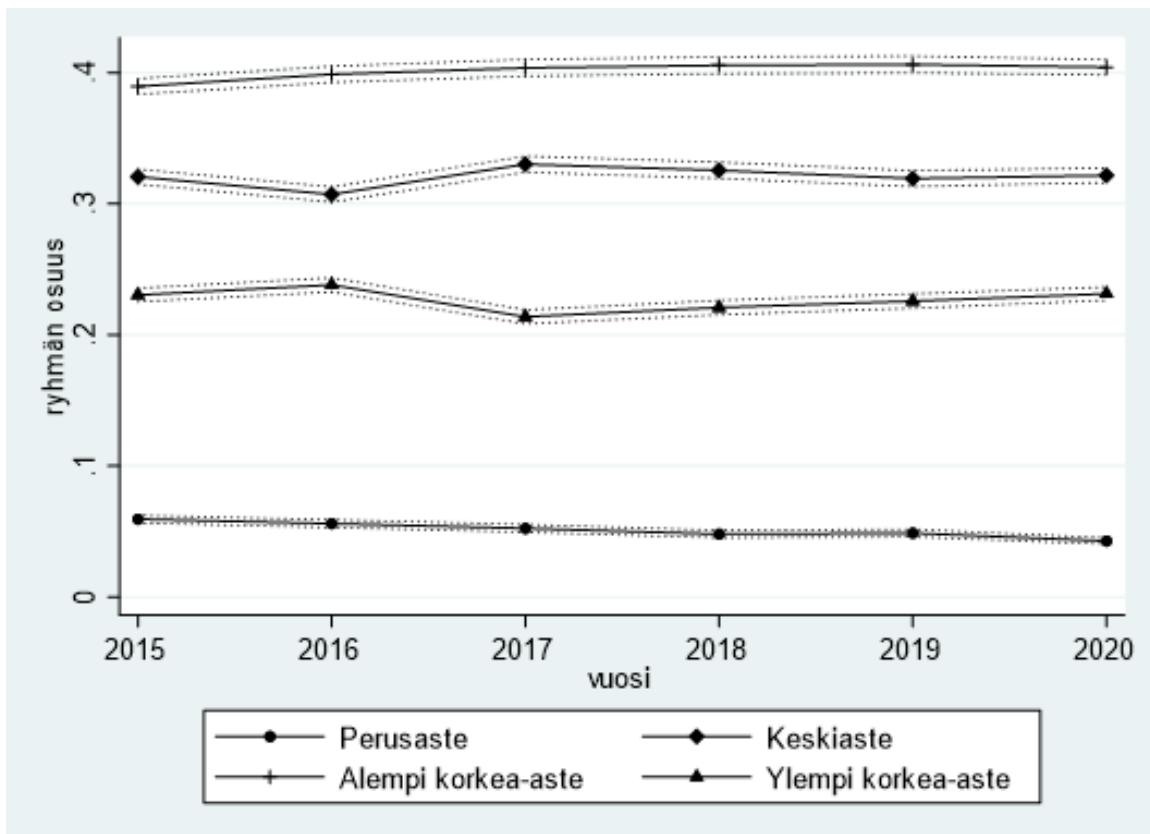
Kuvio 11.2 Yliopistopaikan vastaanottaneiden osuus hakijoista vanhempien koulutustaustan mukaan 2015-2020

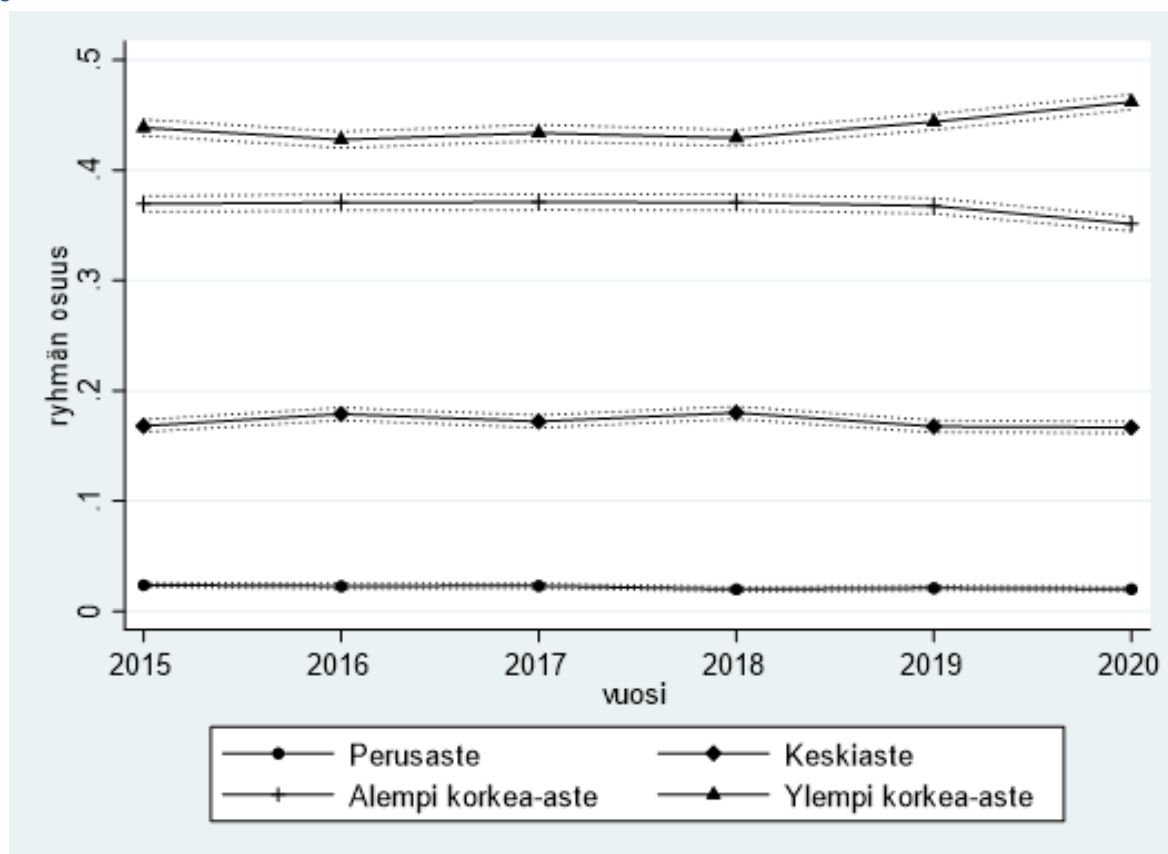
Ei ole myöskään etukäteen selvää, kuinka opiskelijavalintauudistuksen mahdolliset vaikutukset eroavat perhetaustan mukaan. Kuvioissa 11.1 ja 11.2 on esitetty paikan vastaanottaneiden osuudet hakijoista ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa vanhempien koulutustason mukaan. Nämä kuvat tuovat esiin sen hyvin tunnetun tosiasian, että koulutukseen pääsy on vahvasti korreloitunutta sukupolvien yli. Korkeakoulutettujen vanhempien lapsilla on selvästi suurempi todennäköisyys tulla hyväksytyksi ja ottaa paikka vastaan yhteishaussa kuin vain keski- tai perusasteen tutkinnon suorittaneiden vanhempien lapsilla. Ammattikorkeakoulujen kohdalla nämä todennäköisyydet ovat viime vuosina myös muuttuneet siten, että perusasteen koulutuksen saaneiden lasten paikan vastaanottaneiden osuus laski selvästi aina vuoteen 2017 asti, minkä jälkeen se kääntyi nousuun. Vuonna 2020 ammattikorkeakoulupaikan saamisen todennäköisyys kasvoi kaikissa perhetaustaluokissa, olkoonkin että kasvu oli vahvinta alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden vanhempien lasten joukossa. Yliopistojen kohdalla perhetaustan ja opiskelupaikan saamisen todennäköisyydessä ei näytä tapahtuneen suuria muutoksia tarkasteluajanjaksolla. Perhetaustan mukaiset erot ovat suurempia yliopistojen kohdalla mutta niiden suhteet eivät juuri muutu.

Erot paikan vastaanottamisen todennäköisyydessä heijastuvat myös ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa aloittavien opiskelijoiden jakautumiseen perhetaustan mukaan. Kuvioissa 12.1 ja 12.2 on raportoitu vuosina 2015-2020 ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa paikan vastaanottaneiden hakijoiden osuudet vanhempien koulutustason mukaan. Nämä kuviot osoittavat, että paikan vastaanottaneiden jakaumassa perhetaustan mukaan ei ole tapahtunut dramaattisia muutoksia vuosien 2015 ja 2020 välillä. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden vanhempien osuus on jonkin verran kasvanut yliopistoissa aloittaneiden joukossa vuoden 2018 jälkeen. Näitä muutoksia voi osaltaan ajaa myös hakijoiden vanhempien ikäluokissa tapahtuneen koulutustason muutokset.

Kuvio 12.1 Ammattikorkeakouluissa paikan vastaanottaneiden osuudet vanhempien koulutustaustan mukaan 2015-2020

Kuvio 12.2 Yliopistoissa paikan vastaanottaneiden osuudet vanhempien koulutustaustan mukaan 2015-2020

Keskimääräiset muutokset valikoitumisessa voivat luonnollisesti peittää alleen huomattavaa alakohtaista vaihtelua. Liitetaulukossa A olemme esittäneet eri aloille valittujen opiskelijoiden taustaominaisuuksia mukaan vuosina 2019 ja 2020. Nämä luvut osoittavat, että valikoituminen eri aloille vaihtelee huomattavasti esimerkiksi sukupuolen ja iän mukaan. Vuosien 2019 ja 2020 välisiä muutoksia tarkastellessa esiin nousevat ammattikorkeakoulujen kohdalla palveluala, jossa naisten osuus valituista opiskelijoista ja valittujen opiskelijoiden keski-ikä laskevat selvästi vuonna 2020. Yliopistoaloista taas psykologiassa sekä oikeus- ja lääketieteessä keski-ikä laskee tuntuvasti ja viimeksi mainitussa myös korkeakoulutettujen vanhempien lasten osuus nousee vuonna 2020.

5.3 Todistus- ja koevalinnalla valittujen opiskelijoiden erot vuonna 2020

Edellä esitetyt muutokset opiskelijoiden valikoitumisessa eivät erittele valituksi tulleita opiskelijoita valintatavan mukaan. Koska todistusvalinnan osuuden kasvu on kuitenkin opiskelijavalintauudistuksen aiheuttamista muutoksista tärkein, on mielenkiintoista tarkastella myös kevään 2020 yhteishaussa paikan vastaanottaneiden ominaisuuksia valintatavan mukaan. Taulukossa 1 raportoidaan keväällä 2020 paikan vastaanottaneiden taustaominaisuuksia erikseen todistus- ja koepisteillä valittujen opiskelijoiden joukossa.⁴

⁴ Tarkastelu perustuu Opetushallituksen toimittamassa aineistossa valmiina olleeseen valintajonojen luokitteluun. Tuloksia on syytä tulkita varovasti, sillä aineistossa isolta osalta valintajonoista tieto valintatavasta puuttuu. Liitetaulukossa B on esitetty, millä prosentiosuuksilla eri koulutusaloilta paikan vastaanottaneet valittiin todistuspisteillä ja muilla valintatavoilla sekä kuinka monelta paikan vastaanottaneelta tieto valintatavasta puuttuu.

Taulukosta 1 nähdään, että todistusvalinnan kautta valitut ja paikan vastaanottaneet ovat sekä ammattikorkeakoulu- että yliopistosektorilla keskimäärin 2-3 vuotta koepisteillä valittuja ja paikan vastaanottaneita nuorempia. Todistusvalinnan kautta valitaan erityisen paljon alle 21-vuotiaita: tähän ikäryhmään kuuluu ammattikorkeakouluihin todistusvalinnan kautta valikoituneista 40 % ja yliopistoihin todistusvalinnan kautta valikoituneista peräti 65 %. Koepisteillä valittujen ja paikan vastaanottaneiden ikäjakauma on selvästi tasaisempi, ja ammattikorkeakoulujen tapauksessa lähes puolet ja yliopistojenkin tapauksessa noin neljäsosa tämän valintatavan kautta paikan vastaanottaneista on yli 25-vuotiaita. Näiden havaintojen perusteella on varsin todennäköistä, että todistusvalinnan lisääminen on ollut merkittävässä roolissa paikan vastaanottaneiden ikäjakauman nuorentumisessa.

Taulukko 1. Kevään 2020 yhteishaussa paikan vastaanottaneiden ominaisuudet valintatavan mukaan.

	Ammattikorkeakoulusta paikan vastaanottaneet		Yliopistosta paikan vastaanottaneet	
	Todistus	Koepisteet	Todistus	Koepisteet
Keski-ikä	23.6	26.6	21.5	23.6
Ikäryhmän osuus				
-19	19.6 %	10.3 %	39.5 %	16.2 %
20	19.1 %	10.2 %	25.0 %	17.8 %
21	16.0 %	10.9 %	12.1 %	17.2 %
22	10.7 %	8.6 %	5.6 %	10.6 %
23	7.2 %	6.2 %	3.4 %	7.8 %
24	3.9 %	5.9 %	2.0 %	5.1 %
25-29	10.7 %	20.5 %	6.2 %	13.4 %
30-34	5.6 %	12.0 %	3.0 %	5.6 %
35-39	3.0 %	8.1 %	1.1 %	3.4 %
40-	4.3 %	7.3 %	2.0 %	3.1 %
Naisten osuus	53.4 %	48.6 %	53.8 %	58.3 %
Vanhempien koulutustaso				
Perusaste (1, 2)	3.2 %	4.9 %	1.2 %	2.2 %
Keskiaste (3, 4)	32.8 %	31.6 %	14.3 %	19.0 %
Alempi korkea-aste (5, 6)	42.8 %	38.7 %	33.9 %	37.5 %
Ylempi korkea-aste (7, 8)	21.3 %	24.8 %	50.6 %	41.3 %
Vanhempien keskim. tuloprosentti	53.9	53.1	66.0	62.6
Vanhempien tuloryhmän osuus				
Alin 50%	44.2 %	45.6 %	28.4 %	32.4 %
Keskimmäinen 40%	46.9 %	44.6 %	48.7 %	49.5 %
Ylin 10%	8.9 %	9.8 %	22.8 %	18.1 %
Havaintomäärä	11625	12430	8863	5728

Myös paikan vastaanottaneiden sukupuolijakaumassa on merkittävä ero todistus- ja koepistekiintiöiden kautta paikan vastaanottaneiden välillä. Ammattikorkeakoulujen tapauksessa pieni enemmistö (53 %) on naisia.

todistuksella valituista ja paikan vastaanottaneista on naisia, kun taas pieni enemmistö (51 %) koepisteillä valituista ja paikan vastaanottaneista on miehiä. Yliopistosektorilla naisilla on puolestaan enemmistö molemmissa ryhmissä, mutta naisten osuus on suurempi (58 %) koepistekiintiön kautta paikan vastaanottaneissa kuin todistuskiintiön kautta paikan vastaanottaneissa (54 %). Tämän karkean vertailun perusteella todistuskiintiön kasvattaminen ennustaa naisten osuuden pienenemistä yliopistojen mutta ei ammattikorkeakoulujen tapauksessa. Naispuolisten paikan vastaanottaneiden osuuden kasvun pysähtymisen taustalla olevat tekijöiden selvittäminen vaatii näin ollen syvällisempää analyysyä.

Lopuksi tarkastellaan Taulukon 1 alaosassa esitettyjen lukujen valossa valintatavan yhteyttä paikan vastaanottaneiden sosioekonomiseen taustaan. Myös tämä yhteys on erilainen ammattikorkeakoulu- ja yliopistosektoreilla. Ammattikorkeakoulusta paikan vastaanottaneet ovat verraten samanlaisia sosioekonomisen taustan suhteen eri valintatapojen kiintiöissä. Vanhempien korkealla koulutustasolla (ylempi korkea-aste) tai tulotasolla (korkeatuloisin 10 %) mitattuna korkean sosioekonomisen aseman esiintyvyys on kuitenkin hieman suurempaa koepistekiintiöstä paikan vastaanottaneissa. Yliopistosektorin tapauksessa valintatavan yhteys korkeaan sosioekonomiseen asemaan on päinvastainen: todistuskiintiöstä paikan vastaanottaneista 51 %:lla on ylemmän korkea-asteen suorittanut vanhempi ja 23 %:lla on korkeatuloisimpaan 10 %:iin kuuluvat vanhemmat, kun taas koepistekiintiön vastaavat osuudet ovat pienemmät: 41 % ja 18 %. Pitkälle meneviä johtopäätöksiä valintatapojen vaikutuksesta korkeakouluopiskelijoiden valikoitumiseen sosioekonomisen taustan mukaan ei näiden lukujen pohjalta voida kuitenkaan tehdä, sillä muut erot paikan vastaanottaneiden kompositiossa, kuten erot ikä- ja koulutusalaajakautamassa, vaikeuttavat ryhmien vertailua.

6. Lopuksi

Opiskelijavalintauudistus muutti oleellisesti tapaa, jolla suomalaiset korkeakoulut valitsevat opiskelijansa hakijoiden joukosta. Korkeakouluihin hakevat voivat nyt hyödyntää entistä laajemmin ylioppilaskokeen tai ammattikoulun päästötodistuksen arvosanoja hakiessaan useampaan hakukohteeseen saman hakukierroksen aikana. Uudistuksen myötä valintakokeiden määrä väheni ja niiden sisältöä pyrittiin yhdenmukaistamaan. Korkeakoulutuksen valintamekanismi siirtyi näin uudistuksen myötä entistä keskittymään suuntaan.

Uudistuksen tavoitteena on korjata vuosikymmenten aikana kasaantuneita ongelmia, jotka vaikeuttavat korkeakoulutuksen sujuvaa aloittamista toisen asteen opintojen jälkeen. Kansainvälisten vertailujen mukaan korkeakoulutuksen aloittaminen kestää Suomessa selvästi kauemmin kuin useissa muissa OECD-maissa. Osittain tämän vuoksi suomalaiset korkeakouluopiskelijat ovat valmistuessaan OECD-maiden vanhimpien joukossa. Siirtymisten jouduttamisen lisäksi opiskelijavalintauudistuksella pyritään parantamaan opiskelupaikkojen kohdentumista. Opiskelupaikan vaihtamisen vähentyminen voi edelleen laskea keskimääräistä valmistumisikää.

Palkansaajien tutkimuslaitoksen ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen yhteistyöhankkeen tavoitteena on selvittää, kuinka hyvin uudistus onnistui tavoitteissaan. Tässä väliraportissa on esitetty tuloksia hakukäyttäytymisessä ja valikoitumisessa tapahtuneista muutoksista vuosina 2015-2020. Erityisesti hakukäyttäytymisessä havaitut muutokset ovat linjassa uudistuksen odotettavien vaikutusten kanssa. Opiskelijoiden valikoitumisessa on sen sijaan tapahtunut monisyisempiä muutoksia. Odotusten mukaisesti nuorimpien ikäluokkien osuus on kuitenkin noussut paikan vastaanottaneiden opiskelijoiden joukossa.

Kuten edellä jo todettiin, ei tässä väliraportissa esitettyjä tuloksia pidä tulkita uudistuksen vaikutuksina. Havaittuihin muutoksiin voivat vaikuttaa lukuisat tekijät, kuten koronapandemia ja vuonna 2020 päätetyt lisäpaikat, joiden vaikutuksia ei nyt käytössä olevalla aineistolla voida kontrolloida. Varsinaisen

vaikutusanalyysin tuloksista raportoidaan seurantatutkimuksen loppuraportissa keväällä 2022, jolloin kaikki tutkimukseen tarvittavat aineisto on tutkijoiden käytössä.

Lähteet

Avery, C. Lee. S. ja A. E. Roth, (2014): "College admissions as non-price competition: The case of South Korea", NBER Working Paper 20774.

Che, Y-K ja Y. Koh, (2016): "Decentralized college admissions", *Journal of Political Economy*, 124 (5), 1295-1338.

Hafalir, I. E., Hakimov, R., Kubler, D. ja M. Kurino, (2018): "College admissions with entrance exams: Centralized versus decentralized", *Journal of Economic Theory*, 176, 886-934.

OECD, *Education at a Glance 2019*, Paris.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2014), "Hallituksen esitys laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta", HE 244/2014.

Tanaka, M., Narita, Y. ja C. Moriguchi, (2020): "Meritocracy and its discontents: Long-run effects of repeated school admission reforms", RIETI Discussion Paper Series, 20-E-22.

LIITTEET

Liitetaulukko A. Paikan vastaanottaneiden ominaisuudet
koulutusaloittain.

Koulutusala/muuttuja	Kevät 2019			Kevät 2020		
	N	Keski- arvo	Keski- hajonta	N	Keski- arvo	Keski- hajonta
<u>AMK, Kasvatusalat</u>						
ikä	249	26,0	7,4	249	27,4	8,3
nainen	249	67,5 %	46,9 %	249	68,7 %	46,5 %
vanhempien koulutus: perusaste	241	0,8 %	9,1 %	244	1,2 %	11,0 %
vanhempien koulutus: keskiaste	241	19,5 %	39,7 %	244	16,4 %	37,1 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	241	37,3 %	48,5 %	244	38,1 %	48,7 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	241	42,3 %	49,5 %	244	44,3 %	49,8 %
vanhempien tulopersentiili	231	57,1	28,0	233	59,4	25,9
<u>AMK, Taidealat</u>						
ikä	1431	25,5	6,9	1469	25,2	6,7
nainen	1431	71,1 %	45,4 %	1469	73,5 %	44,2 %
vanhempien koulutus: perusaste	1409	2,8 %	16,4 %	1443	3,0 %	17,0 %
vanhempien koulutus: keskiaste	1409	29,9 %	45,8 %	1443	28,6 %	45,2 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	1409	39,7 %	49,0 %	1443	38,0 %	48,6 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	1409	27,6 %	44,7 %	1443	30,4 %	46,0 %
vanhempien tulopersentiili	1362	56,0	27,8	1380	54,2	28,8
<u>AMK, Kauppa ja hallinto</u>						
ikä	4838	25,2	7,4	5277	24,5	6,7
nainen	4838	54,8 %	49,8 %	5277	54,3 %	49,8 %
vanhempien koulutus: perusaste	4724	5,7 %	23,2 %	5130	4,0 %	19,5 %
vanhempien koulutus: keskiaste	4724	27,9 %	44,9 %	5130	28,0 %	44,9 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	4724	39,9 %	49,0 %	5130	41,1 %	49,2 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	4724	26,5 %	44,1 %	5130	27,0 %	44,4 %
vanhempien tulopersentiili	4227	55,9	28,2	4756	56,9	28,0
<u>AMK, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)</u>						
ikä	2409	25,0	6,6	3176	25,2	6,6
nainen	2409	21,8 %	41,3 %	3176	23,8 %	42,6 %
vanhempien koulutus: perusaste	2324	3,4 %	18,2 %	3044	3,4 %	18,1 %
vanhempien koulutus: keskiaste	2324	30,2 %	45,9 %	3044	30,8 %	46,2 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	2324	39,7 %	48,9 %	3044	37,4 %	48,4 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	2324	26,7 %	44,3 %	3044	28,4 %	45,1 %
vanhempien tulopersentiili	2145	53,6	26,8	2795	52,9	28,1
<u>AMK, Tekniikan alat</u>						
ikä	5761	25,1	7,3	7354	24,8	6,8
nainen	5761	20,4 %	40,3 %	7354	20,5 %	40,4 %
vanhempien koulutus: perusaste	5680	4,3 %	20,3 %	7225	3,8 %	19,1 %
vanhempien koulutus: keskiaste	5680	31,9 %	46,6 %	7225	32,7 %	46,9 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	5680	42,8 %	49,5 %	7225	43,1 %	49,5 %

vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	5680	21,0 %	40,7 %	7225	20,4 %	40,3 %
vanhempien tulopersentiili	5442	54,6	27,0	7032	53,8	26,9

AMK, Maa- ja metsätalousalat

ikä	598	26,4	8,9	816	26,8	8,9
nainen	598	48,8 %	50,0 %	816	50,0 %	50,0 %
vanhempien koulutus: perusaste	598	5,0 %	21,8 %	811	5,1 %	21,9 %
vanhempien koulutus: keskiaste	598	33,8 %	47,3 %	811	36,3 %	48,1 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	598	43,6 %	49,6 %	811	41,2 %	49,2 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	598	17,6 %	38,1 %	811	17,5 %	38,0 %
vanhempien tulopersentiili	569	53,2	26,9	786	52,9	26,6

AMK, Terveys- ja hyvinvointialat

ikä	6031	26,8	8,2	7529	26,2	8,2
nainen	6031	84,5 %	36,1 %	7529	82,2 %	38,2 %
vanhempien koulutus: perusaste	5831	6,0 %	23,7 %	7310	5,5 %	22,8 %
vanhempien koulutus: keskiaste	5831	36,7 %	48,2 %	7310	36,2 %	48,1 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	5831	40,2 %	49,0 %	7310	39,1 %	48,8 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	5831	17,2 %	37,8 %	7310	19,2 %	39,4 %
vanhempien tulopersentiili	5505	51,5	26,7	6946	51,3	26,7

AMK, Palvelualat

ikä	1535	25,6	7,9	1817	24,9	7,1
nainen	1535	67,7 %	46,8 %	1817	61,5 %	48,7 %
vanhempien koulutus: perusaste	1494	4,6 %	20,9 %	1755	4,8 %	21,4 %
vanhempien koulutus: keskiaste	1494	31,8 %	46,6 %	1755	30,8 %	46,2 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	1494	38,7 %	48,7 %	1755	39,7 %	48,9 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	1494	25,0 %	43,3 %	1755	24,7 %	43,2 %
vanhempien tulopersentiili	1333	53,9	27,8	1580	52,6	27,1

Yliopisto, Kasvatusalat

ikä	2455	24,6	7,2	2623	24,5	7,5
nainen	2455	85,0 %	35,7 %	2623	86,7 %	34,0 %
vanhempien koulutus: perusaste	2427	2,7 %	16,1 %	2604	3,5 %	18,4 %
vanhempien koulutus: keskiaste	2427	25,9 %	43,8 %	2604	22,2 %	41,6 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	2427	41,4 %	49,3 %	2604	39,6 %	48,9 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	2427	30,1 %	45,9 %	2604	34,6 %	47,6 %
vanhempien tulopersentiili	2373	57,7	26,3	2536	58,8	26,4

Yliopisto, Humanistiset alat

ikä	2116	24,1	7,7	2313	24,2	8,0
nainen	2116	75,3 %	43,1 %	2313	72,5 %	44,6 %
vanhempien koulutus: perusaste	2094	3,5 %	18,5 %	2296	2,8 %	16,6 %
vanhempien koulutus: keskiaste	2094	22,3 %	41,7 %	2296	22,9 %	42,0 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	2094	39,8 %	49,0 %	2296	37,8 %	48,5 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	2094	34,3 %	47,5 %	2296	36,5 %	48,2 %
vanhempien tulopersentiili	2021	57,1	28,0	2215	57,4	28,0

Yliopisto, Taidealat

ikä	606	23,8	5,7	669	23,7	6,3
nainen	606	63,9 %	48,1 %	669	67,3 %	47,0 %
vanhempien koulutus: perusaste	597	1,8 %	13,5 %	654	2,0 %	14,0 %

vanhempien koulutus: keskiaste	597	16,9 %	37,5 %	654	16,4 %	37,0 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	597	34,3 %	47,5 %	654	35,8 %	48,0 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	597	46,9 %	49,9 %	654	45,9 %	49,9 %
vanhempien tulopersentiili	571	60,0	28,8	608	59,8	27,8

Yliopisto, Yhteiskunnalliset alat

ikä	1635	23,8	6,8	1873	23,8	7,3
nainen	1635	77,3 %	41,9 %	1873	72,2 %	44,8 %
vanhempien koulutus: perusaste	1630	2,6 %	16,0 %	1862	2,5 %	15,7 %
vanhempien koulutus: keskiaste	1630	19,6 %	39,7 %	1862	19,0 %	39,2 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	1630	38,1 %	48,6 %	1862	35,9 %	48,0 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	1630	39,6 %	48,9 %	1862	42,6 %	49,5 %
vanhempien tulopersentiili	1603	63,2	27,0	1812	62,6	27,6

Yliopisto, Psykologia

ikä	249	23,1	4,7	288	22,2	4,7
nainen	249	85,5 %	35,2 %	288	85,8 %	35,0 %
vanhempien koulutus: perusaste	247	2,8 %	16,6 %	288	0,3 %	5,9 %
vanhempien koulutus: keskiaste	247	16,2 %	36,9 %	288	12,2 %	32,7 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	247	32,8 %	47,0 %	288	44,1 %	49,7 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	247	48,2 %	50,1 %	288	43,4 %	49,6 %
vanhempien tulopersentiili	244	65,0	28,4	287	63,2	27,3

Yliopisto, Kauppa ja hallinto

ikä	2144	21,1	4,0	2463	21,6	4,6
nainen	2144	41,1 %	49,2 %	2463	45,7 %	49,8 %
vanhempien koulutus: perusaste	2137	1,7 %	13,0 %	2456	1,3 %	11,3 %
vanhempien koulutus: keskiaste	2137	10,1 %	30,2 %	2456	11,7 %	32,2 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	2137	34,0 %	47,4 %	2456	31,1 %	46,3 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	2137	54,1 %	49,8 %	2456	55,9 %	49,7 %
vanhempien tulopersentiili	2076	71,9	26,9	2392	71,3	27,2

Yliopisto, Oikeustieteet

ikä	596	23,3	6,1	686	22,3	5,1
nainen	596	66,1 %	47,4 %	686	65,9 %	47,4 %
vanhempien koulutus: perusaste	594	2,2 %	14,6 %	684	2,0 %	14,2 %
vanhempien koulutus: keskiaste	594	12,8 %	33,4 %	684	12,0 %	32,5 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	594	33,2 %	47,1 %	684	32,3 %	46,8 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	594	51,9 %	50,0 %	684	53,7 %	49,9 %
vanhempien tulopersentiili	582	69,8	27,4	677	69,4	27,9

Yliopisto, Luonnontieteet

ikä	1912	22,0	5,0	1826	22,1	5,0
nainen	1912	58,6 %	49,3 %	1826	60,3 %	48,9 %
vanhempien koulutus: perusaste	1904	1,5 %	12,3 %	1818	1,4 %	11,6 %
vanhempien koulutus: keskiaste	1904	17,5 %	38,0 %	1818	18,2 %	38,6 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	1904	38,0 %	48,5 %	1818	37,7 %	48,5 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	1904	43,0 %	49,5 %	1818	42,7 %	49,5 %
vanhempien tulopersentiili	1883	61,7	27,9	1795	61,3	27,1

Yliopisto, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)

ikä	1431	23,1	5,8	1695	23,0	5,5
-----	------	------	-----	------	------	-----

nainen	1431	26,6 %	44,2 %	1695	25,1 %	43,4 %
vanhempien koulutus: perusaste	1428	1,1 %	10,5 %	1689	1,9 %	13,6 %
vanhempien koulutus: keskiaste	1428	13,9 %	34,6 %	1689	15,6 %	36,3 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	1428	35,2 %	47,8 %	1689	36,0 %	48,0 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	1428	49,7 %	50,0 %	1689	46,5 %	49,9 %
vanhempien tulopersentiili	1404	64,3	28,2	1667	63,5	27,8

Yliopisto, Tekniikan alat

ikä	2557	20,5	3,1	3017	20,5	3,0
nainen	2557	30,9 %	46,2 %	3017	31,1 %	46,3 %
vanhempien koulutus: perusaste	2538	1,3 %	11,3 %	3000	1,0 %	10,1 %
vanhempien koulutus: keskiaste	2538	10,6 %	30,7 %	3000	12,1 %	32,6 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	2538	34,2 %	47,4 %	3000	31,1 %	46,3 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	2538	54,0 %	49,9 %	3000	55,8 %	49,7 %
vanhempien tulopersentiili	2460	67,8	27,1	2901	68,7	26,9

Yliopisto, Maa- ja metsätalousalat

ikä	376	23,5	6,0	407	23,3	5,9
nainen	376	71,3 %	45,3 %	407	69,3 %	46,2 %
vanhempien koulutus: perusaste	375	1,9 %	13,6 %	407	1,7 %	13,0 %
vanhempien koulutus: keskiaste	375	16,5 %	37,2 %	407	15,0 %	35,7 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	375	36,3 %	48,1 %	407	36,9 %	48,3 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	375	45,3 %	49,8 %	407	46,4 %	49,9 %
vanhempien tulopersentiili	369	65,5	29,1	401	65,5	25,7

Yliopisto, Terveys- ja hyvinvointialat

ikä	648	25,9	8,1	718	25,7	8,1
nainen	648	82,6 %	38,0 %	718	82,3 %	38,2 %
vanhempien koulutus: perusaste	643	4,2 %	20,1 %	715	4,2 %	20,1 %
vanhempien koulutus: keskiaste	643	20,5 %	40,4 %	715	23,6 %	42,5 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	643	41,5 %	49,3 %	715	38,7 %	48,8 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	643	33,7 %	47,3 %	715	33,4 %	47,2 %
vanhempien tulopersentiili	617	61,8	27,0	696	59,7	27,4

Yliopisto, Suun terveydenhuolto

ikä	180	22,9	3,7	181	22,4	4,6
nainen	180	69,4 %	46,2 %	181	74,0 %	44,0 %
vanhempien koulutus: perusaste	179	0,6 %	7,5 %	179	0,0 %	0,0 %
vanhempien koulutus: keskiaste	179	13,4 %	34,2 %	179	15,1 %	35,9 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	179	31,3 %	46,5 %	179	33,0 %	47,1 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	179	54,7 %	49,9 %	179	52,0 %	50,1 %
vanhempien tulopersentiili	178	68,6	28,3	178	64,5	27,3

Yliopisto, Lääketiede

ikä	730	22,1	3,4	728	21,2	3,3
nainen	730	63,6 %	48,2 %	728	65,8 %	47,5 %
vanhempien koulutus: perusaste	729	1,1 %	10,4 %	726	0,7 %	8,3 %
vanhempien koulutus: keskiaste	729	9,1 %	28,7 %	726	8,0 %	27,1 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	729	30,6 %	46,1 %	726	23,4 %	42,4 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	729	59,3 %	49,2 %	726	67,9 %	46,7 %
vanhempien tulopersentiili	728	72,3	26,4	723	73,5	25,8

Yliopisto, Palvelualat

ikä	272	21,9	1,9	293	22,1	3,2
nainen	272	30,9 %	46,3 %	293	33,4 %	47,3 %
vanhempien koulutus: perusaste	271	1,5 %	12,1 %	293	1,0 %	10,1 %
vanhempien koulutus: keskiaste	271	16,2 %	36,9 %	293	12,3 %	32,9 %
vanhempien koulutus: alempi korkea-aste	271	35,8 %	48,0 %	293	41,3 %	49,3 %
vanhempien koulutus: ylempi korkea-aste	271	46,5 %	50,0 %	293	45,4 %	49,9 %
vanhempien tulopersentiili	269	65,8	25,5	290	66,3	24,6

Liitetaulukko B. Eri valintatavoilla valittujen osuus paikan vastaanottaneista koulutusalan ja vuoden mukaan.

Koulutusala	Vuosi	N	Valintatapa		Tieto puuttuu
			Todistus	Muu	
AMK, Kasvatusalat	2017	257	0 %	0 %	100 %
AMK, Kasvatusalat	2018	220	0 %	93 %	7 %
AMK, Kasvatusalat	2019	249	0 %	100 %	0 %
AMK, Kasvatusalat	2020	249	0 %	100 %	0 %
AMK, Taidealat	2017	1 310	0 %	28 %	72 %
AMK, Taidealat	2018	1 359	0 %	98 %	2 %
AMK, Taidealat	2019	1 431	0 %	100 %	0 %
AMK, Taidealat	2020	1 469	0 %	88 %	12 %
AMK, Kauppa ja hallinto	2017	4 784	0 %	11 %	89 %
AMK, Kauppa ja hallinto	2018	4 777	14 %	82 %	5 %
AMK, Kauppa ja hallinto	2019	4 838	19 %	81 %	0 %
AMK, Kauppa ja hallinto	2020	5 277	39 %	50 %	10 %
AMK, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2017	2 286	4 %	59 %	37 %
AMK, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2018	2 293	17 %	80 %	4 %
AMK, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2019	2 409	26 %	74 %	0 %
AMK, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2020	3 176	47 %	47 %	6 %
AMK, Tekniikan alat	2017	5 974	6 %	84 %	10 %
AMK, Tekniikan alat	2018	5 540	15 %	80 %	5 %
AMK, Tekniikan alat	2019	5 761	29 %	71 %	0 %
AMK, Tekniikan alat	2020	7 354	51 %	40 %	9 %
AMK, Maa- ja metsätalousalat	2017	623	12 %	20 %	68 %
AMK, Maa- ja metsätalousalat	2018	661	32 %	65 %	3 %
AMK, Maa- ja metsätalousalat	2019	598	35 %	65 %	0 %
AMK, Maa- ja metsätalousalat	2020	816	46 %	25 %	29 %
AMK, Terveys- ja hyvinvointialat	2017	6 395	0 %	17 %	83 %
AMK, Terveys- ja hyvinvointialat	2018	6 330	5 %	87 %	8 %
AMK, Terveys- ja hyvinvointialat	2019	6 031	12 %	88 %	0 %
AMK, Terveys- ja hyvinvointialat	2020	7 529	42 %	48 %	10 %
AMK, Palvelualat	2017	1 648	2 %	27 %	70 %
AMK, Palvelualat	2018	1 528	9 %	88 %	3 %
AMK, Palvelualat	2019	1 535	16 %	84 %	0 %
AMK, Palvelualat	2020	1 817	42 %	49 %	9 %
Yliopisto, Kasvatusalat	2017	2 213	1 %	65 %	34 %
Yliopisto, Kasvatusalat	2018	2 425	0 %	98 %	2 %
Yliopisto, Kasvatusalat	2019	2 455	1 %	87 %	12 %
Yliopisto, Kasvatusalat	2020	2 623	9 %	60 %	31 %
Yliopisto, Humanistiset alat	2017	2 017	2 %	44 %	54 %
Yliopisto, Humanistiset alat	2018	2 090	5 %	78 %	16 %
Yliopisto, Humanistiset alat	2019	2 116	10 %	81 %	9 %
Yliopisto, Humanistiset alat	2020	2 313	40 %	30 %	30 %
Yliopisto, Taidealat	2017	550	5 %	46 %	50 %
Yliopisto, Taidealat	2018	614	0 %	95 %	5 %
Yliopisto, Taidealat	2019	606	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Taidealat	2020	669	15 %	58 %	27 %

Yliopisto, Yhteiskunnalliset alat	2017	1 612	8 %	26 %	66 %
Yliopisto, Yhteiskunnalliset alat	2018	1 631	15 %	82 %	3 %
Yliopisto, Yhteiskunnalliset alat	2019	1 635	13 %	87 %	1 %
Yliopisto, Yhteiskunnalliset alat	2020	1 873	36 %	32 %	32 %
Yliopisto, Psykologia	2017	256	0 %	0 %	99 %
Yliopisto, Psykologia	2018	249	0 %	88 %	12 %
Yliopisto, Psykologia	2019	249	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Psykologia	2020	288	67 %	15 %	17 %
Yliopisto, Kauppa ja hallinto	2017	1 994	12 %	78 %	9 %
Yliopisto, Kauppa ja hallinto	2018	2 066	54 %	46 %	0 %
Yliopisto, Kauppa ja hallinto	2019	2 144	34 %	33 %	33 %
Yliopisto, Kauppa ja hallinto	2020	2 463	74 %	26 %	0 %
Yliopisto, Oikeustieteet	2017	602	0 %	44 %	56 %
Yliopisto, Oikeustieteet	2018	597	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Oikeustieteet	2019	596	18 %	82 %	0 %
Yliopisto, Oikeustieteet	2020	686	15 %	21 %	64 %
Yliopisto, Luonnontieteet	2017	1 914	33 %	31 %	37 %
Yliopisto, Luonnontieteet	2018	1 933	46 %	40 %	15 %
Yliopisto, Luonnontieteet	2019	1 912	48 %	37 %	15 %
Yliopisto, Luonnontieteet	2020	1 826	52 %	17 %	31 %
Yliopisto, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2017	1 170	8 %	16 %	76 %
Yliopisto, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2018	1 354	31 %	68 %	1 %
Yliopisto, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2019	1 431	30 %	59 %	11 %
Yliopisto, Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2020	1 695	53 %	39 %	8 %
Yliopisto, Tekniikan alat	2017	2 306	12 %	29 %	60 %
Yliopisto, Tekniikan alat	2018	2 378	38 %	61 %	1 %
Yliopisto, Tekniikan alat	2019	2 557	34 %	50 %	15 %
Yliopisto, Tekniikan alat	2020	3 017	65 %	33 %	2 %
Yliopisto, Maa- ja metsätalousalat	2017	377	6 %	64 %	30 %
Yliopisto, Maa- ja metsätalousalat	2018	375	25 %	75 %	0 %
Yliopisto, Maa- ja metsätalousalat	2019	376	25 %	75 %	0 %
Yliopisto, Maa- ja metsätalousalat	2020	407	29 %	9 %	63 %
Yliopisto, Terveys- ja hyvinvointialat	2017	701	0 %	32 %	68 %
Yliopisto, Terveys- ja hyvinvointialat	2018	702	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Terveys- ja hyvinvointialat	2019	648	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Terveys- ja hyvinvointialat	2020	718	33 %	47 %	20 %
Yliopisto, Suun terveydenhuolto	2017	182	0 %	0 %	99 %
Yliopisto, Suun terveydenhuolto	2018	144	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Suun terveydenhuolto	2019	180	0 %	72 %	28 %
Yliopisto, Suun terveydenhuolto	2020	181	59 %	19 %	22 %
Yliopisto, Lääketiede	2017	763	0 %	84 %	16 %
Yliopisto, Lääketiede	2018	598	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Lääketiede	2019	730	0 %	80 %	20 %
Yliopisto, Lääketiede	2020	728	60 %	21 %	19 %
Yliopisto, Palvelualat	2017	269	0 %	37 %	63 %
Yliopisto, Palvelualat	2018	265	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Palvelualat	2019	272	0 %	100 %	0 %
Yliopisto, Palvelualat	2020	293	0 %	92 %	8 %

AMK, Kaikki alat	2017	23 458	2 %	38 %	59 %
AMK, Kaikki alat	2018	22 873	11 %	84 %	5 %
AMK, Kaikki alat	2019	23 029	19 %	81 %	0 %
AMK, Kaikki alat	2020	27 912	42 %	48 %	10 %
Yliopisto, Kaikki alat	2017	16 997	9 %	44 %	47 %
Yliopisto, Kaikki alat	2018	17 497	22 %	74 %	5 %
Yliopisto, Kaikki alat	2019	17 984	20 %	67 %	13 %
Yliopisto, Kaikki alat	2020	19 895	45 %	35 %	21 %
